

LAUSUNTOYHTEENVETO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA LAIKSI YKSITYISISTÄ TURVALLISUUSPALVELUISTA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Sisällys

1. Yleistä
2. Ministeriöiden lausunnot
3. Muiden viranomaisten lausunnot
4. Järjestöjen lausunnot
5. Muiden tahojen lausunnot
6. Lausunnot järjestyksenvalvojien asettamisesta korkeakouluihin

1. Yleistä

Hallituksen esitysluonnos laiksi yksityisistä turvallisuuspalveluista ja eräiksi siihen liittyvistä laeista lähetettiin lausuntokierrokselle 3.1.2013. Lausuntoja pyydettiin 28.2.2013 mennessä yhteensä 41 eri taholta. Nämä tahot olivat liikenne- ja viestintäministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, puolustusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, sisäasiainministeriön pelastusosasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi, Opetushallitus, Poliisihallitus, Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Tulli, Eduskunnan oikeusasiamies, Laurea-ammattikorkeakoulu, Poliisiasian neuvottelukunta, Turvallisuusalan koulutustoimikunta, Turvallisuusalan neuvottelukunta, Turvallisuusalan tutkintotoimikunta, Finavia Oyj, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry, Finanssialan keskusliitto ry, Finnsecurity ry, Julkisten ja hyvinvointialojen liitto ry, Kaupan liitto ry, KHT-yhdistys ry, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Palvelualojen ammattiliitto PAM ry, Suomen Huvijärjestäjien keskusliitto ry, Suomen Liikunta ja Urheilu SLU ry, Suomen Sairaalekniikan yhdistys ry, Suomen Sataliitto ry, Suomen Pelastusalan keskusjärjestö ry, Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry, Suomen Turvaurakoitsijaliitto ry, Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry, Suomen Yksityisetsivä- ja Lakitoimistoliitto ry, Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry, Turva-alan yrittäjät ry sekä Turvallisuusalan ammattiliitto ry.

Lausunnon antoivat edellä mainituista muut paitsi Finnsecurity ry, Suomen Huvijärjestäjien keskusliitto ry sekä Suomen Sairaalekniikan yhdistys ry. Lisäksi lausunnon ovat antaneet Itä-Suomen aluehallintovirasto, Länsi-Uudenmaan poliisilaitos, Lukitusalan tutkintotoimikunta ja Jorma Hakala. Poliisihallitus on lisäksi täydentänyt aiempaa lausuntoaan 25.6.2013 päivätyllä uudella lausunnolla.

Lisäksi yliopistoille ja ammattikorkeakouluille 31.1.2013 suunnatulla lausuntopyynnöllä pyydettiin korkeakoulujen lausuntoa hallituksen esitysluonnokseen sisältyvän yksityisiä turvallisuuspalveluita koskevan lakiluonnoksen 28 §:stä, jonka mukaan järjestyksenvalvoja voitaisiin asettaa myös yliopistolaissa tarkoitetun yliopiston tai ammattikorkeakoululaissa tarkoitetun ammattikorkeakoulun toimipaikkaan. Lausuntoa pyydettiin tältä osin yhteensä 39 yliopistolta ja ammattikorkeakoululta. Nämä korkeakoulut olivat Aalto-yliopisto, Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Jyväskylän yliopisto, Lapin yliopisto, Lappeenrannan

29.7.2013

SM066:00/2011

teknillinen yliopisto, Oulun yliopisto, Svenska Handelshögskolan, Taideyliopisto, Tampereen teknillinen yliopisto, Tampereen yliopisto, Turun yliopisto, Vaasan yliopisto, Åbo Akademi, Arcada - Nylands svenska yrkeshögskola, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Hämeen ammattikorkeakoulu, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, Centria ammattikorkeakoulu - Centria yrkeshögskola, Kymenlaakso ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Mikkelin ammattikorkeakoulu, Oulun seudun ammattikorkeakoulu, Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Saimaan ammattikorkeakoulu, Satakunnan ammattikorkeakoulu, Savonia-ammattikorkeakoulu, Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Tampereen ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu, Vaasan ammattikorkeakoulu - Vaasa yrkeshögskola ja Yrkeshögskolan Novia.

Edellämainituista korkeakouluista lausunnon antoivat Itä-Suomen yliopisto, Arcada - Nylands svenska yrkeshögskola, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Kymenlaakson ammattikorkeakoulu, Lahden ammattikorkeakoulu, Laurea-ammattikorkeakoulu, Metropolia Ammattikorkeakoulu, Rovaniemen ammattikorkeakoulu, Seinäjoen ammattikorkeakoulu, Turun ammattikorkeakoulu sekä Yrkeshögskolan Novia.

2. Ministeriöiden lausunnot

Liikenneministeriö

Liikenneministeriö on ilmoittanut, että sillä ei ole huomauttamista hallituksen esitysluonnoksen suhteen.

Oikeusministeriö

Oikeusministeriö (OM) toteaa lausunnossaan, että sen ohjausryhmässä esittämät kommentit on otettu valmistelussa pääosin asianmukaisesti huomioon. Siksi se kiinnittää lausunnossaan huomiota ennen kaikkea eräisiin keskustelua vaille jääneisiin kysymyksiin ja lakitekniisiin yksityiskohtiin.

Ministeriö muistuttaa lausunnossaan yksityisen turvallisuusalan voimakkaasta kasvusta ja ammattimaistumisesta. Kehityksellä on ministeriön mukaan merkitystä sääntelyn valtiösääntöisen arvioinnin kannalta. Perustuslain 124 §:n vaatimusten toteutumisesta on lausunnon mukaan arvioitava toimivaltuuksien sääntelyn lisäksi laajemmin myös yksityisten turvallisuuspalvelujen toiminnallisen kokonaisuuden kannalta.

Säätämisyjärjestysperusteluissa tulisi tehdä selkoa luvan peruuttamista ja väliaikaista peruuttamista koskevasta sääntelystä.

Koulutuksen suhteen olisi pitimmällä aikavälillä pyrittävä siihen, että ammatikseen vartijan ja järjestyksenvalvojan tehtävissä toimivilta edellytettäisiin nykyistä pidempää koulutusta kuten esimerkiksi vartijan ammattitutkintoa. Jatkovalmistelussa olisi ministeriön mukaan aiheutta pohtia myös sitä, onko vartijan ja järjestyksenvalvojan hyväksymisen edellytysten tarkistaminen viiden vuoden väliajoin toiminnan luonteen vuoksi riittävää.

Ehdotetun LYTP 15 §:n suhteen lausunnossa todetaan, että poistamis- ja pääsynestämisoikeuden kytkeminen rikoslain 24 luvun 3 §:ään saattaa muodostua soveltajan kannalta vaikeaselkoiseksi. Selkeämpää voisi olla luetella pykälän 2 momentissa ne yleiset alueet, joilta poistaminen ei olisi mahdollista tai kytkeä oikeus viittaussäännöksiin esimerkiksi järjestykselain 2 §:n 1a kohtaan. Pykälän 2 kohdassa puolestaan voitaisiin viitata "toimeksiantajan asettamiin ehtoihin" "toimeksiantajan antamien ohjeiden" sijasta.

29.7.2013

SM066:00/2011

Jatkovalmistelussa olisi oikeusministeriön mukaan syytä kiinnittää huomiota siihen, mitä vartijan ja järjestyksenvalvojan kiinniotto-oikeuteen katsotaan kuuluvaksi. Ministeriö ei pidä asianmukaisena sitä, että poliisin resurssien vähäisyys johtaa kiinniotetun vapauttamista koskevan ehdotetun sääntelyn kaltaisiin sääntelytarpeisiin. Ministeriö esittää lausunnossaan myös yksityiskohtaisia huomautuksia menettelyn suhteen ja pitää mm. perusteltuna, että poliisimies voisi kiinniotetun vapauttamisen edellytyksiä harkitessaan arvioida kiinniotetun esittämien tietojen riittävyttä ja luotettavuutta. Jatkovalmistelussa olisi myös harkittava pykälän täydentämistä pakkokeinolain itseapua vastaavilla säännöksillä.

Koiran käyttämisen suhteen olisi ministeriön mukaan jatkovalmistelussa syytä tarkoin arvioida, onko vartijan koiran mukana pitämiseksi lakiehdotuksen tarkoittamissa tapauksissa kestäviä perusteita.

Järjestyksenvalvojan ehdotettu asettamisoikeus yksityistilaisuuksiin ei ole lausunnon mukaan ongelmaton ottaen huomioon, että yksityistilaisuus voidaan järjestää kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa ja järjestyksenvalvojalla on varsin itsenäiseksi muodostuva asema järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäjänä. Järjestyksenvalvojan asettamiselle yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimipaikkoihin ei lausunnon mukaan ole esitetty riittäviä perusteluja.

Järjestyksenvalvojan pääsyn estämistä koskevan ehdotetun 46 §:n säännöksen sanamuotoa olisi tarkistettava siten, ettei se koske henkilön aikaisempaa varustautumista. Lisäksi lakiehdotusta olisi kehitettävä siten, että nykyistä selvemmin kävisi ilmi, että pääsyn estämisen perusteena oleva henkilön aikaisempi käyttäytyminen olisi aina arvioitava tapauskohtaisesti erikseen.

Järjestyksenvalvojan poistamisoikeutta koskevassa 47 §:ssä voitaisiin selvyyden vuoksi erottaa turvallisuuden vaarantaminen omaksi kohdakseen ja korostaa poistamisen edellytyksenä olevan järjestyshäiriön vakavuutta. Ehdotettu poistamisoikeuden sääntely ei oikeusministeriön käsityksen mukaan muodostu valtiosääntöoikeudellisesti ongelmalliseksi, vaikka se ulotettaisiin koskemaan myös viranomaista avustavia järjestyksenvalvojia. Sen sijaan ehdotettu 47 §:n 2 momentti ei ministeriön mukaan täysin vastaa perustuslakivaliokunnan kantaa siitä, että kiinniottamisvaltuuksien ja turvallisuustarkastuksen toimittamisvaltuuksien tulee järjestyksenvalvojan tehtävissä olla samankaltaiset kuin vartijan valtuudet vartioimistehtävissä.

Säilöissäpitovaltuuksien rajaamista yleisötilaisuuksiin ja aluksille oikeusministeriö pitää lausunnossaan perusteltuna. Kuitenkin säilöönotto-oikeutta olisi pyrittävä rajaamaan vain sellaisiin yleisötilaisuuksiin, joissa tilaisuuden laajuuden tai järjestämispaikan vuoksi voidaan perustellusti joutua varautumaan kiinni otettujen säilössä pitämiseen. Ehdotetun 49 §:n 2 momenttia olisi täydennettävä maininnalla siitä, että säilöönottoilmoitus olisi toimitettava viipymättä poliisilaitokselle myös aluksen satamaan saapumisen jälkeen.

Turvallisuusalan elinkeinoluvan ja erilaisten hyväksymisten osalta OM esittää, että säännöksiä avattaisiin vaadittavan rehellisyyden ja luotettavuuden sisällön suhteen. Elinkeinolupa koskeva 3, 26 ja 66 §:n sääntely johtaa siihen käsitykseen, että lupa voitaisiin myöntää muullekin kuin mainituissa elinkeinon harjoittamislain säännöksissä tarkoitettulle luonnolliselle tai oikeushenkilölle.

Lakiehdotuksen 26 §:n 2 momentissa mainittu ilmaisu "yhdistyslaissa tarkoitettu yhdistys" on varsin laaja ja pykälän sanamuotoa voitaisiin harkita supistettavaksi esimerkiksi koskemaan rekisteröityjä yhdistyksiä.

29.7.2013

SM066:00/2011

Muutoksenhaun suhteen oikeusministeriö katsoo lausunnossaan, että esitetyn lain mukaisissa asioissa olisi otettava käyttöön valituslupajärjestelmä muutoksenhaussa hallinto-oikeudesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Lisäksi järjestyslain muutoksenhakua koskeva 24 §:n säännös olisi kumottava.

Salassapitovelvollisuuden ulottuvuuden OM katsoo ehdotetussa 109 §:ssä jäävän epäselväksi. Lisäksi säännöksen muotoilu antaa aiheen kysyä, syntyykö liike- ja ammattisalaisuuden tai yksityisyyteen kuuluvia seikkoja koskeva salassapitovelvollisuus vain, jos mainitut tiedot on muualla määritelty jo salassa pidettäväksi. Säännöksestä saattaisi olla myös tarpeen poistaa sanat "salassa pidettäviä". Yksityisyyden suojan vuoksi salassa pidettävät tiedot olisi määriteltävä tarkemmin.

Ehdotetun 111 §:n lausuntoja koskeva säännösehdotus olisi sovitettava yhteen turvallisuuselvityslain kokonaisuudistuksen kanssa. Ehdotetun 100 §:n salassapitorikosta ja -rikkomusta koskevaa säännöstä vastaavat säännökset käsittävät yleensä toissijaisuuslausekkeen "jollei muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta". Vartijan ja järjestyksenvalvojan rikosoikeudellista suojaa koskevan 101 §:n viittaus olisi kirjoitettava mainitsemalla viitattu rikoslain rangaistussäännös samalla nimikkeellä kuin se rikoslaissa on säädetty. Myös rikosoikeudelliseen virkavastuuseen olisi viitattava nimenomaisesti. Koska ehdotetut 100 - 102 §:t ovat viittauksia rikoslakiin, ne olisi perusteltua yhdistää kolme momenttia käsittäväksi pykäläksi, jonka otsikko on "Viittaukset rikoslakiin".

Vartioimisliikerikkomusta koskevasta 103 §:stä, järjestyksenvalvontarikkomusta koskevasta 104 §:stä sekä turvallisuuspalvelurikkomusta koskevasta 106 §:stä OM esittää lausunnossaan lakitekniisiä ja legaliteettiperiaatetta koskevia huomautuksia.

OM ottaa lausunnossaan kantaa myös poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muutosehdotukseen siten, että laissa annettaisiin mahdollisuus käyttää myös yksityisiä vartijoita poliisin säilytystiloissa. Ministeriön mukaan esityksessä ei esitetä arvioita siitä, millaisia ja kuinka suuria hyötyjä muutoksella saataisiin.

Lausunnon mukaan OM suhtautuu ehdotukseen yksityisistä vartijoista poliisin säilytystiloihin varauksellisesti perustuslain 124 §:n näkökulmasta. Ehdotusta olisi perusteltua rajata siten, että yksityisiä voitaisiin käyttää poliisin apuna korkeintaan poliisilain nojalla kiinniotettujen vartioinnissa.

Valtiosääntöoikeudelliselta kannalta on lausunnon mukaan olennaista, että yksityisten turvallisuuspalvelujen toiminta jää tältäkin osin aidosti poliisia avustavaksi. Tämän vuoksi ei ole lausunnon mukaan ongelmatonta, että laissa mahdollistettaisiin yksityinen vartiointi poliisin etävalvonnassa ilman, että säilytystilassa olisi yhtäkään poliisiin palveluksessa olevaa henkilöä.

Ehdotettua sääntelyä olisi syytä tarkistaa myös esimerkiksi siten, että Poliisihallitus tekisi sopimuksen poliisilaitoksen esityksestä. Valtiosääntöoikeudellista ongelmallisuutta vähentäisivät lakiin otettavat nimenomaiset säännökset myös tilanteista, joissa yksityisten vartiointipalvelujen käyttö ei ole mahdollista. Lisäksi laista olisi käytävä ilmi, millä edellytyksillä vartija voidaan hyväksyä tehtävänsä. Lakiehdotusta olisi myös täydennettävä ainakin säännöksillä sopimuksen irtisanomisen edellytyksistä.

Laissa olisi korostettava vaatimusta poliisin palveluksessa olevien henkilöiden läsnäolosta yksityisiä vartiointipalveluja käytettäessä ja säädettävä siitä, millä edellytyksillä tästä poik-

29.7.2013

SM066:00/2011

keava järjestely olisi erityistapauksessa sallittu. Etävalvontajärjestely ei lausunnon mukaan muodosta sellaista välitöntä ohjausvaltasuhdetta, jota vartiointitehtävän ulkoistamiselta voidaan edellyttää.

Jatkovalmistelussa olisi syytä arvioida, onko kaikkien poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain mukaisten toimivaltuuksien antaminen myös yksityiselle vartijalle tarpeellista ja tarkoituksenmukaista. Vartijalta vaadittavasta erityiskoulutuksesta olisi lausunnon mukaan asianmukaista säätää asetuksella.

Ehdotettua rikoslain 17 luvun 6 a §:ää olisi muutettava siten, että pykälään lisättäisiin ilmaisu "ilman yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain X §:ssä säädettyä lupaa". Myöskään rangaistavan teon nimike ei ole onnistunut vaan parempi voisi olla "luvaton turvallisuusalan elinkeinotoiminnan harjoittaminen".

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö (OKM) toteaa lausunnossaan pitävänsä hyvänä, että esitetyn lain avulla halutaan selkiyttää ja ajantasaistaa yksityisiä turvallisuuspalveluja koskevaa lainsäädäntöä ja alan työntekijöiden toimivaltuuksia sekä kehittää samalla alan koulutusta ja sen valvontaa.

OKM katsoo, että esityksessä olisi perusteltua arvioida sen vaikutuksia esimerkiksi yleisötilaisuuksien turvallisuuteen. Olisi syytä myös tuoda esityksessä esiin, jos katsotaan, ettei esityksellä ole vaikutuksia tilaisuuksien tai paikkojen turvallisuuteen.

OKM katsoo, että turvallisuusalan perustutkinto olisi lisättävä luonnoksen 8 ja 10 §:iin vartijan vaihtoehtoisena koulutusvaatimuksena. OKM pitää hyvänä, että järjestyksenvalvoja-koulutuksen mahdollisina järjestäjinä mainitaan 41 §:ssä sekä alan näyttötutkintoja järjestävät tutkinnon järjestäjät että alan peruskoulutusta järjestävät koulutuksen järjestäjät. Kuitenkin alan perustutkinnosta olisi käytettävä turvallisuusalan eikä turvallisuusvalvojan perustutkinnon nimitystä. OKM toteaa pitävänsä myös tärkeänä, että jatkossakin eri alojen ammatinharjoittamissäädöksissä määritellyt osaamisvaatimukset sijoitetaan osaksi ammatillisia tutkintoja ja niiden ammattitaitovaatimuksia ammatillisten tutkintojen perusteissa.

OKM pitää lausunnossaan perusteltuna, että järjestyksenvalvojia voitaisiin jatkossa asettaa myös korkeakoulujen toimipaikkoihin. Lisäksi ministeriö esittää harkittavaksi, että myös liikuntapaikkoihin voitaisiin asettaa järjestyksenvalvojia. Tällaisista liikuntapaikoista lausunnossa mainitaan esimerkkinä rinnehihtokeskukset.

OKM kiinnittää lausunnossaan huomiota ulkomaisia pätevyystodistuksia koskevaan luonnoksen 110 §:ään. Ehdotettua sääntelyä ei voida kaikin osin pitää lausunnon mukaan perusteltuna ottaen huomioon ammattipätevyyden tunnustamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi eli ns. ap-direktiivi. Lausunnossa esitetyistä syistä voisi lausunnon mukaan olla tarpeen viitata ehdotetussa 110 §:ssä ap-laissa säädettyihin edellytyksiin ja menettelyihin.

Puolustusministeriö (pääesikunta)

Puolustusministeriö pitää lausunnossaan luonnoksen ehdotusta yleisesti kannatettavana. Se toteaa, että luonnoksessa vartijalle esitetyt toimivaltuudet ja velvollisuudet poikkeavat puolustusvoimista annetun lain mukaisista vartio- tai päivystystehtävää suorittavan virkamiehen valtuuksista. Puolustusministeriö ei kuitenkaan pidä asiaa ongelmallisena. Asiaa olisi mahdollisesti syytä arvioida uudelleen, jos puolustusvoimalaissa tarkoitettuja turvallisuuden ja järjestyksen ylläpitämiseen liittyviä tehtäviä alettaisiin laajamittaisesti yksityistää.

29.7.2013

SM066:00/2011

Puolustusministeriö esittää harkittavaksi, olisiko luonnoksen 2 §:n 1 momentin 13 kohtaa muutettava siten, että luottamukselliseksi määritellyn tiedon sijaan kohdassa käytettäisiin termiä "salassa pidettävä tieto" tai "turvallisuusluokiteltu tieto".

Puolustusministeriön lausunnon liitteenä olevassa pääesikunnan lausunnossa esitetyt havainnot ovat samansuuntaisia puolustusministeriön lausunnossa esitettyjen havaintojen kanssa. Pääesikunnan lausunnossa esitetään kuitenkin lisäksi sotilaspuvun käyttöön ja yksityisten vartijoiden poliisin säilytystiloissa käyttämiseen liittyviä havaintoja. Pääesikunta ei kuitenkaan näe näissä asioissa varsinaisia oikeudellisia ongelmia.

Sisäasiainministeriön pelastusosasto

Sisäasiainministeriön pelastusosasto esittää lausunnossaan, että vähintäänkin lain perusteissa viitattaisiin hätäkeskustoiminnasta annetun lain 4 §:n 3 momentin säännökseen, jossa on kyse hätäkeskuslaitoksen mahdollisuudesta hoitaa yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain soveltamisalaan kuuluvia valvontatehtäviä. Lisäksi hätäkeskustoiminnasta annettussa laissa oleva viittaus voimassaolevaan lakiin olisi ajantasaistettava vastaamaan uutta kaavailtua lakia.

Sosiaali- ja terveysministeriö

Sosiaali- ja terveysministeriöllä ei ole huomauttamista lakiluonnoksesta. Sen sijaan ministeriö esittää, että jatkossa yksityisen turvallisuusalan koulutuksen sisältöä kehitettäessä otettaisiin huomioon lisääntynyt yhteistyö sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Koulutuksen olisi oltava mahdollisimman laaja-alaista ja olisi tärkeää antaa valmiuksia ennalta ehkäisevään työotteeseen ja yhteistyön kehittämiseen eri toimijoiden kanssa. Alalla toimittaessa on tärkeää tuntee myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmä ja tarpeellista tuoda esille hyvinvointiin ja terveyteen liittyvien taustatekijöiden merkitys ihmisen riskikäyttäytymisessä.

Työ- ja elinkeinoministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää lausunnossaan esityksessä ehdotettua sääntelyn keskittämistä uuteen lakiin kannatettavana.

Ministeriö kiinnittää huomiota siihen, että ehdotuksessa esitetty yhdistyslaissa tarkoitettuja yhdistyksiä koskeva poikkeus järjestyksenvallvojatoiminnan luvanvaraisuudesta on varsin ongelmallinen. Ministeriö pitää perustuslain vastaisena sitä, että kaikki muut tahot kuin yhdistyslaissa tarkoitettut yhdistykset tarvitsisivat luvan järjestyksenvallvojen välittämiseen yleiseen kokoukseen tai yleisötilaisuuteen. Jos lain tarkoituksena on, että kertaluonteiseen ja hyvin harvoin tapahtuvaan välittämiseen ei tarvittaisi lupaa, säännöstä olisi muotoiltava sen mukaisesti.

Ehdotuksen 26 §:n 3 momentti on lakiteknisesti ongelmallinen, koska siinä käytetään käsitettä "järjestyksenvallvojatoiminta", joka on määritelty 2 §:n 9 kohdassa siten, että se kattaa paitsi järjestyksenvallvojen asettamisen myös järjestyksenvallvojen välittämisen. Ehdotuksen 2 §:n luettelosta puuttuu järjestyksenvallvontatehtävän määritelmä, vaikka järjestyksenvallvontatehtävän käsitettä käytetään ehdotuksen eri pykälissä. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös siihen, että järjestyksenvallvontaa koskevat määritelmät eivät ole lakiteknisesti yhtenevät vartioimista koskevien määritelmien kanssa. Lakiin olisi otettava järjestyksenvallvontatehtävän määritelmä ja perusteltava se vastaavalla tavalla yksityiskohtaisesti kuin vartioimistehtävien kohdalla on menetelty. Myös ehdotuksen 108 §:n 2 momentissa on käytetty epätasällisiä käsitteitä.

29.7.2013

SM066:00/2011

Ministeriö esittää turvasuojausta koskevan sääntelyn tarkistamista siltä osin kuin kyse on turvasuojaajaksi hyväksymiseen liitettävistä, koulutusta koskevista ehdoista. On ongelmallista, että paikallispoliisille annettaisiin oikeus asettaa turvasuojaajia koskevia koulutusvaatimuksia, vaikka laissa ei koulutuksesta ole mitään säädetty.

Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös rajat ylittävään toimintaan. Lausunnon mukaan turvasuojaajaksi, vartijaksi ja järjestyksenvalvojaksi hyväksymistä koskevat ehdotukset perustuvat sille ajatukselle, että hakijat ovat Suomessa vakinaisesti asuvia henkilöitä. Esityksen jatkovalmistelussa olisi kiinnitettävä huomiota siihen, että hyväksymistä voi hakea myös toisessa ETA-valtiossa vakinaisesti asuva henkilö yksityisenä elinkeinonharjoittajana tai toiseen ETA-valtioon sijoittuneen yrityksen palveluksessa olevana työntekijänä.

Lausunnossa ehdotetaan laissa säädettäväksi niistä tiedoista, joita turvallisuusalan elinkeinolupahakemuksen tulee sisältää.

Tapahtumailmoituksia koskevan luonnoksen 108 §:n suhteen työ- ja elinkeinoministeriö kiinnittää lausunnossaan huomiota siihen, että kyse on tältä osin henkilötietojen käsittelystä, minkä vuoksi säännösten suhdetta perustuslakiin on arvioitava säätämisyjärjestystä koskevassa jaksossa.

Ministeriö ehdottaa siirtymäsäännöstä muutettavaksi siten, että se, joka hakee lupaa siirtymäajan kuluessa saa jatkaa toimintaansa, kunnes luvan myöntämistä koskeva asia on ratkaistu. Lisäksi ministeriö esittää lausunnossaan eräitä pienempiä, ehdotuksen 8, 51 ja 79 §:ää sekä säätämisyjärjestysosion virheellistä merkintää koskevia huomautuksia. Ministeriö muistuttaa myös siitä, että yksityisistä turvallisuuspalveluista annetun lain ja järjestyksenvalvojista annetun lain kumoamisen vuoksi myös henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia olisi muutettava siten, että sen lakiviittaukset tältä osin vastaisivat tulevaa lakia.

3. Muiden viranomaisten lausunnot

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies pitää lausunnossaan tavoitetta lainsäädännön selkeyttämisestä kannatettavana. Lausunnossa esitetään kuitenkin useita yksityiskohtaisia huomautuksia lakiluonnoksesta.

Lausunnossa katsotaan, että yksityisiä turvapalveluita koskevan lakiluonnoksen 2 §:n määritelmäsäännöksen perusteluissa mainitun vartioimistehtävään liittyvän tarkkailun osalta olisi arvioitava, ovatko toimivaltuudet oikeassa suhteessa poliisin toimivaltuuksiin ja niiden käytön edellytyksiin nähden. Epäselvää on, mitä tarkkailusta kertyneelle tiedolle tehdään, miten havainnot kirjataan ja miten ja miten kauan mahdollisesti kirjattuja tietoja säilytetään. Kun otetaan huomioon, miten tarkkaan poliisin erilaisten toimivaltuuksien sisältöä on säännelty ja määritelty, vartijan rikoksen paljastamiseksi tekemiä toimenpiteitä olisi jollakin tavoin käsiteltävä edes lain perusteluissa.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies ei kannata ehdotusta kumota kieltoa ottaa vastaan toimeksiantoa yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja jättää sääntelyä perustuslain sääntelyn varaan.

Lausunnossa ehdotetaan 7 §:n tarkoittamaa velvoitetta toimenpiteen perusteen ilmoittamiseen muotoiltavan siten, että se vastaisi poliisilaissa käytettyä perustetta "niin pian kuin

29.7.2013

SM066:00/2011

mahdollista". Vastaava huomautus lausunnossa esitetään myös järjestyksenvalvojalle 33 §:ssä esitetyn vastaavan velvoitteen suhteen.

Luonnoksen 15 §:ssä tarkoitetun pääsyn estämistä ja poistamista koskevan oikeuden alueellisen ulottuvuuden suhteen lausunnossa todetaan soveltamisongelmia voivan seurata siitä, että julkis- ja kotirauhan suojan ulkopuolelle jäävät yksityiset varasto- ja parkkialueet eivät välttämättä ole selvästi eroteltavissa. Kiinniottoa koskevan 16 §:n 2 momentissa tarkoitetun vapauttamisen edellytyksistä säättämisen sijasta lausunnossa ehdotetaan, että vapauttamisesta päättäisi aina poliisi. Vartija ottaisi kiinniottamisen jälkeen yhteyden poliisiin, joka päättäisi, onko kiinniottettua ilmoitettujen seikkojen perusteella pidettävä kiinni vai onko hänet laskettava vapaaksi. Tällöin vastuu vapaudenmenetyksestä olisi aina viranomaisella.

Lausunnossa esitetään myös selventävää sääntelyä sen suhteen, voiko kiinniottetun siirtää sivummalle kiinnioton tapahduttua, vaaditaanko tähän toimivaltuutta ja mitkä toimet ovat kiinniottoa ja mitkä taas vartijalle kuulumatonta säilössäpitoa.

Turvallisuustarkastuksen suhteen apulaisoikeusasiamies pitää lausunnossaan perusteltuna, että poliisin lailla myös vartijan turvallisuustarkastuksen menettelytavoista olisi säädetty laissa samoin kuin perusteluista ilmenevästä pyrkimyksestä tarkastajan ja tarkastettavan samaan sukupuoleen.

Järjestyksenvalvojan säilöönottamien henkilöiden kohtelua koskevan 49 §:n suhteen lausunnossa todetaan epäselväksi jäävän, kuka tarkastaa alusten säilytystilat. Luonnoksen 108 §:ssä esitettyä velvoitetta tapahtumailmoituksen laatimisesta pidetään lausunnossa hyvänä. Kuitenkin kohteen henkilötietojen kirjaamiseen olisi oltava velvollisuus eikä vain oikeutta.

Poliisin säilytystilojen vartioinnin suhteen lausunnossa kysytään, miten poliisin säilytystiloissa säilytettävien henkilöiden kohtelu eroaa valvonnasta ulkomaalaisten säilöönottoyksikössä niin, että kyse ei olisi merkittävästä julkisen vallan käytöstä.

Etävalvontaa koskevan säännöksen vähäisten perustelujen perusteella on vaikea muodostaa käsitystä siitä, millaista poliisin ohjaus konkreettisesti olisi ja valvottaisiinko etävalvonnalla vartijaa vai säilytettäviä ja miten etävalvonnalla tultaisiin toteuttamaan 1 luvun 6 §:ssä edellytetty "välitön valvonta ja ohjaus".

Säättämisyjärjestyksen suhteen eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen lausunnossa viitataan perustuslakivaliokunnan lausuntoon hallituksen esityksestä arvopaperimarkkinoita koskevaksi lainsäädännöksi. Apulaisoikeusasiamies pitää perusteltuna, että esityksessä joko arvioidaisiin, millä tavoin hallinnon yleislait tulisivat käytännössä vartioimisliiketoiminnassa sovellettaviksi tai miten muutoin varmistetaan muun muassa hyvän hallinnon vaatimukset. Poliisin säilytystilojen vartioinnin suhteen EAOA toteaa vielä, että kun missään ei ole rajoituksia sen suhteen, mitä toimivaltuuksia yksityinen vartija ei voisi käyttää, lienee mahdotonta sanoa, että kyseeseen eivät voisi tulla myös merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävät toimenpiteet.

Itä-Suomen aluehallintovirasto

Itä-Suomen aluehallintovirasto ilmoittaa lausunnossaan kannattavansa luonnosesitystä ja tavoitteena olevaa alan lainsäädännön selkiyttämistä ja sen keskittämistä yhteen lakiin. Virasto pitää hyvänä myös ehdotettua järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraistamista, koska menettelyllä parannetaan mahdollisuuksia puuttua mahdollisiin järjestyksenvalvonnan ja rikollisen toiminnan yhteyksiin ja ehkäistään kilpailutilanteen vääristymistä, harmaan talouden kasvua ja turvattomuuden lisääntymistä ravintoloissa. Lisäksi virasto toteaa lausunnos-

29.7.2013

SM066:00/2011

saan, että aluehallintovirastoilla tulisi olla edustus turvallisuusalan neuvottelukunnassa. Tätä se perustelee sillä, että aluehallintovirasto on keskeinen turvallisuuden ja varautumisen viranomainen senkin jälkeen, kun poliisitoimen vastuualueet lakkaavat aluehallintovirastojen yhteydestä.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto

Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää esityksen tavoitetta lainsäädännön selkiyttämisestä sinänsä tärkeänä. Sen sijaan virasto suhtautuu varauksellisesti järjestyksenvalvojatoiminnan säätämiseen pääosin luvanvaraiseksi siten, että viranomaisten harkintavalta olisi vapaata. Vapaaseen harkintaan perustuva luvanvaraisuus on viraston mukaan merkittävä markkinoille tulon este. Esitetyssä muodossaan uudistus johtaisi myös hallinnollisen taakan kasvuun. Kustannusrasitus esitetystä sääntelystä kohdistuisi valtaosin yrityksille, jotka ovat käyttäytyneet markkinoilla kaikin puolin asianmukaisesti.

Järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraistaminen olisi omiaan johtamaan siihen, että yritykset turvautuisivat omaan työsuhteeseen järjestyksenvalvojahenkilöstöönsä. Sitä, että osa järjestyksenvalvojista olisi esitettävän sääntelyn piirissä ja osa taas ei, olisi kilpailuneutraliteetin kannalta ongelmallista. Perusteet järjestyksenvalvontatoiminnan luvanvaraistamiselle ovat myös osittain spekulatiivisia eikä luonnoksessa varsinaisesti analysoida sääntelyn toteuttamisvaihtoehtoja, mitä virasto pitää vakavana puutteena.

Virasto suhtautuu lausunnossaan erityisen kriittisesti siihen, ettei lakiesityksessä varsinaisesti arvioida vapaaseen ja sidottuun harkintaan perustuvia elinkeinolupia toistensa vaihtoehtoina. Viraston mukaan elinkeinolupa olisikin myönnettävä sidotun eikä vapaan harkinnan perusteella.

Virasto kiinnittää huomiota myös turvasuojaustoimintaan todeten, että toiminnan kehitystä ja siinä ilmeneviä ongelmia on seurattava tarkasti ja tarvittaessa reagoitava ongelmakohtiin lainsäädäntötoimin.

Järjestyksenvalvojan toimivaltuuksien suhteen virasto pitää tärkeänä, ettei henkilön aiempi käyttäytyminen saisi johtaa kategoriseen pääsyn estämiseen vaan harkinta olisi aina tehtävä tapauskohtaisesti erikseen. Lisäksi olisi huomioitava henkilölle pääsyn estämisestä mahdollisesti aiheutuvat muut seuraamukset, kuten esimerkiksi etukäteen hankitun sarjalipun käytön estyminen.

Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi

Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi huomauttaa lausunnossaan, että luonnoksen 51 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on nykykäytännöstä poikkeava suositus siitä, että turvallisuustarkastuksessa tarkastajan ja tarkastettavan olisi oltava eri sukupuolta.

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos pitää ehdotettu lakiesitystä onnistuneena ratkaisuna koota yhteen vartioimisliiketoimintaa ja järjestyksenvalvontaa koskeva sääntely.

Lakiesitystä olisi täydennettävä poliisin ilmoitusoikeuden osalta esimerkiksi siten, että 94 §:ssä poliisilaitokselle säädettäisiin oikeus ilmoittaa vartijaksi hyväksymisen väliaikaisesta peruuttamisesta suoraan työnantajalle. Poliisilaitos ehdottaa myös täydennettäväksi vartijan pääsyn estämisoikeutta koskevaa 15 §:n säännöstä siten, että pääsyn estämisen kohteena voisi olla myös saman liikkeen palveluksessa olevaan järjestyksenvalvojaan kohdistunut tietynlainen rikos.

29.7.2013

SM066:00/2011

Poliisilaitos kannattaa vartijalle ehdotettua kiinniotetun vapauttamisoikeutta siten täydennettynä, että vapautettavalla olisi velvollisuus luotettavasti todistaa henkilöllisyytensä. Vartijan kiinniotto-oikeuteen tulisi myös liittyä kiinniotetun lyhytaikainen säilöissäpito-oikeus.

Järjestyksenvalvojan pääsyn estämisoikeutta koskevaan 46 §:ään poliisilaitos ehdottaa vastaavaa lisäystä kuin se ehdottaa myös vartijan poistamisoikeutta koskevaan 15 §:ään. Poliisilaitos ehdottaa myös porttikieltomahdollisuuden sisällyttämistä lakiin.

Poliisilaitoksen arvion mukaan ehdotettu mahdollisuus käyttää yksityisen turva-alan henkilöitä poliisin apuna vapautensa menettäneiden vartioinnissa ei ole merkittävää julkisen vallan käyttöä. Poliisilaitos pitää ehdotusta kannatettavana. Se mm. toteaa joutuneensa käyttämään toistuvasti poliisimiehiä vartiointitehtävissä vartijoiden sairaus- ja muiden poissaolojen vuoksi. Mm. yksityisen turva-alan vartijoiden avulla resurssit voitaisiin kohdentaa nykyistä enemmän poliisin kenttätöimintään.

Opetushallitus

Opetushallitus esittää lausunnossaan, että vartijan koulutusvaatimuksiin tulisi vartijan ammattitutkinnon osien lisäksi lisätä vaihtoehtoisena mahdollisuutena turvallisuusalan perustutkinnon vastaavat osat. Väliaikaisen vartijan koulutusvaatimuksissa tulisi olla mainittuna ammattitutkinnon osien sijasta ammattitutkinnon osa. Myös järjestyksenvalvojakoulutuksen järjestämiseen opetushallitus ehdottaa eräitä kielellisiä muutoksia.

Opetushallitus ehdottaa lausunnossaan myös, että yhteneväisyyden vuoksi väliaikaisen vartijan ja vartijan koulutuksen järjestämisestä säädettäisiin lailla tai vaihtoehtoisesti järjestyksenvalvojakoulutuksen järjestämisestä säädettäisiin sisäasiainministeriön asetuksella.

Poliisihallitus

Poliisihallitus toteaa lausunnossaan pitävänsä esitysluonnosta pääosin onnistuneena ja erityisesti säännöskokonaisuuden rakennetta ja selkeyttä hyvinkin onnistuneina. Poliisihallitus esittää kuitenkin lausunnossaan useita eri asioita koskevia huomautuksia.

Vartijan kiinniotto-oikeuden ulottuvuutta ja sen suhdetta säilöissäpito-oikeuteen ei luonnoksessa ole käsitelty ja Poliisihallitus pitää tätä puutteena. Esityksessä olisi kiinniotto-oikeutta käsiteltävä laajemmin tilanteen selkiyttämiseksi. Ehdotettua mahdollisuutta kiinniotetun vapauttamiseen Poliisihallitus pitää hyvänä, mutta menettelyn poikkeusluontoisuuden vuoksi vapaaksi päästämisen on voitava tapahtua vain poliisin kanssa käydyn perusteellisen konsultaation jälkeen.

Poliisihallitus toteaa lausunnossaan, että harmaan talouden torjunnan näkökulma edellyttää järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraisuuden ulottamista myös niihin elinkeinonharjoittajiin, jotka toimivat itse järjestyksenvalvojina ilman, että samalla välittäisivät palvelujen ostajille muita järjestyksenvalvojia. Asiassa on valvonnan näkökulman lisäksi otettava myös huomioon, että pelkästään rikosten paljastustehtäviä hoitavilta ns. yhden miehen yrityksiltä edellytetään vartioimisliikelupaa. Yhden miehen yritysten luvanvaraisuuden piiriin saattamisen kustannusten voi arvioida olevan vähäiset, koska näitä yrityksiä on tällä hetkellä muutamia kymmeniä.

Poliisin säilytystilojen vartiointin yksityiselle antamisen suhteen Poliisihallitus ehdottaa, että asiasta sopimisen tulisi kuulua poliisilaitosten toimivaltaan Poliisihallituksen linjausten mukaisesti toteutettuna. Poliisihallitus pitää ristiriitaisena sitä, että se toisaalta myöntäisi turvallisuusalan elinkeinoluvat ja huolehtisi toiminnan valvonnasta ja toisaalta kuitenkin so-

29.7.2013

SM066:00/2011

pisi tehtävistä turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijoiden kanssa. Sinänsä Poliisihallitus pitää esitettyä mahdollisuutta tehtävien antamisesta yksityisille vartijoille erittäin hyvänä. Poliisihallituksen mukaan esityksessä olisi kuitenkin pohdittava toisaalta poliisin tiloissa säilytettävien henkilöiden kohteluproblematiikkaa ja toisaalta säilytettävän henkilön sekä yksityisen vartijan ja poliisimiehen oikeusturvakysymyksiä erityisesti välillisen etävalvonnan osalta.

Poliisihallitus ottaa lausunnossaan kantaa myös siihen, että luonnoksessa ehdotetaan luovuttavaksi eräistä Poliisihallitukselle ja poliisilaitokselle nykyisessä laissa asetetuista ilmoitusvelvollisuuksista. Poliisihallitus katsoo, että viranomaisten keskinäiset ilmoitusvelvollisuudet on sinänsä jätettävä pois erityislaista, mutta ilmoituksista ei käytännön poliisitoiminnassa voida kuitenkaan luopua. Luonnoksen perustelut olisi tämän vuoksi tarkistettava esitetyn kannan mukaisiksi.

Poliisihallitus ei pidä tarkoituksenmukaisena sitä, että luonnoksessa esitetään Poliisihallitusta lupaviranomaiseksi rajat ylittäviin eurorahan maantiekuljetuksiin. Poliisihallitus perustelee lausunnossaan näkemystään varsin laajasti ja katsoo, että on liian aikaista arvioida sitä viranomaistahoa, jolle tehtävä osoitettaisiin. Vastuullista poliisin yksikköä koskeva säännös tulisikin Poliisihallituksen käsityksen mukaan poistaa luonnoksesta.

Siirtymäsäännösten suhteen Poliisihallitus katsoo ensinnäkin, että määräajan sisällä ilmoituksen tehneelle vartioimisliikeluvan haltijalle tulisi antaa valituskelpoinen viranomaisen päätös, josta käy ilmi ilmoittajan luvan sisältö. Lisäksi Poliisihallitus muistuttaa siitä, ettei siirtymäsäännöksellä voida korvata muita hakemuksia esimerkiksi ajoittamalla muutoin maksullinen organisaatiota tai tehtävää koskeva muutos lainmuutokseen.

Poliisihallituksen mukaan arvokuljetustehtävän määrittely olisi muutettava vastaamaan voimassaolevan lain sisältöä. Tätä perustellaan lausunnossa mm. sillä, että jos vähäisenkin omaisuuden siirto katsotaan arvokuljetukseksi, elinkeinolupien myöntämisessä tulee suuria vaikeuksia lupaehtojen suhteen. Ehdotetuilla perusteluilla kavennettaisiin merkittävästi viranomaisen harkintavaltaa ja se romuttaisi Poliisihallituksen yhdessä Finanssialan Keskusliiton kanssa kehittämän vaatimustason.

Voimankäyttövälineiden kantamistavan suhteen Poliisihallitus katsoo, että myös asussa kiinteästi olevat suljettavat taskut tai kotelot olisi katsottava turvalliseksi tavaksi kantaa voimankäyttövälineitä piilossa katseilta. Koirien tottelevaisuustarkastuksen sisällöstä päättäminen taas tulisi säätää Poliisiammattikorkeakoulun tehtäväksi.

Voimankäyttökouluttajaksi ja järjestyksenvalvojakouluttajaksi hyväksymistä koskevat, nykyisiä säännöksiä vastaavat säännökset ovat lausunnon mukaan vaikeaselkoisia. Poliisihallitus toteaa, että koska järjestelmän selkeyttämistoimiin on vasta äskettäin ryhdytty Poliisihallituksen ja Poliisiammattikorkeakoulun yhteistyönä, säännösten mahdollisesta toivottavasta sisällöstä on mahdollisuus lausua vasta myöhemmin.

Ulkomaalaisten pätevyystodistusten hyväksymisen suhteen Poliisihallitus ei pidä mahdollisena ehdotettua lisäystä, jonka mukaan suomalaisella viranomaisella olisi mahdollisuus päättää järjestyksenvalvoja, järjestyksenvalvojakouluttajia ja järjestyksenvalvojan voimankäytön lisäkoulutusta koskevien vaatimusten osoittamismahdollisuudesta ulkomailla annettulla pätevyystodistuksella tai muulla asiakirjalla. Asiaa olisi syytä tarkastella opetusministeriön kanssa.

29.7.2013

SM066:00/2011

Järjestyksenvalvojan koulutusaineiston vahvistajaksi Poliisihallitus esittää itsensä sijasta Poliisiammattikorkeakoulua.

Järjestyksenvalvojan yksityisalueelle asettamisen suhteen Poliisihallitus toivoo yksityisalueen välitöntä läheisyyttä koskevan käsitteen avaamista. Epäselvää on, onko esimerkiksi omakotitalon tai yksityiskäyttöön vuokratun tilan aidattu piha-alue välitöntä läheisyyttä.

Poliisihallitus kiinnittää lausunnossaan huomiota esitettyihin säännöksiin vartija-, turvasuojaaja- ja järjestyksenvalvojakorttien luovuttamisesta haltijalleen. Poliisihallitus valmistelee hankintaa, johon kuuluisi valmiiden lupa-asiakirjojen toimitus suoraan valmistajalta asiakkaalle siten, että kortit eivät enää valmiina ohjautuisi poliisilaitoksille edelleen asiakkaalle luovuttamista varten. Esitetyt säännökset eivät saisi muodostaa tälle estettä.

Poliisihallitus esittää lausunnossaan myös luonnoksen 96 §:ssä olevan kirjoitusvirheen korjaamista. Lopuksi lausunnossa muistutetaan siitä, että turvasuojaustoiminta voitulevaisuudessa olla järjestäytynyttä rikollisuutta kiinnostavaa toimintaa, jonka sääntelyn tiukentaminen saattaa tulla harkittavaksi.

Poliisihallitus esittää 25.6.2013 päivätyssä uudessa lausunnossaan eräitä täydennyksiä aiempaan lausuntoonsa. Lausunnon mukaan yksityisen turvallisuusalan voimankäyttö- ja järjestyksenvalvojakouluttajajärjestelmää olisi selkiytettävä lausunnossa tarkemmin esitetyllä tavalla. Lisäksi lausunnossa otetaan kantaa kysymykseen turvasuojaustoiminnan mahdollisen luvanvaraistamisen resurssivaatimuksiin. Lausunnon mukaan luvanvaraistaminen edellyttäisi turvallisuusalan valvonnalta nykyiseen verrattuna ainakin kaksinkertaisia resursseja. Lausunnossa esitetään myös, mitä seikkoja olisi otettava huomioon, jos järjestyksenvalvonta yleisötilaisuuksissa ja yleisissä kokouksissa jätettäisiin elinkeinotoimintana kokonaan luvanvaraisuuden ulkopuolelle. Vuosi-ilmoituksen toimittamisen määräaika esitetään lausunnossa pidennettäväksi nykyisestä tammikuun lopusta maaliskuun loppuun.

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitos pitää lausunnossaan kannatettavana lain selkiyttämistä siten, että säännökset koottaisiin yhteen lakiin. Rajavartiolaitos kuitenkin toteaa, että se ei pidä perusteltuna niiden elinkeinonharjoittajien jättämistä järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraisuuden ulkopuolelle, jotka samalla toimivat itse järjestyksenvalvojina välittämättä muita järjestyksenvalvojia.

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Tietosuojavaltuutetun toimisto on lausunnossaan arvioinut luonnosta henkilötietojen käsittelyn näkökulmasta, missä suhteessa keskeisenä se on pitänyt luonnoksen 108 §:n tapahtumailmoitusta koskevia säännöksiä. Toimiston käsityksen mukaan vähintäänkin ehdotuksen perusteluissa olisi selkeämmin todetta tapahtumailmoitusten muodostavan pääsääntöisesti henkilörekisterin, johon sovelletaan henkilötietolain säännöksiä.

Jatkovalmistelussa olisi toimiston mukaan huomioitava rekisterinpitäjien mahdollisuudet huolehtia ilmoituksille säädettävästä viiden vuoden säilytysajasta sekä henkilötietolain velvoitteista. Riskinä voi esimerkiksi olla, että ravitsemisliikkeiden ja järjestyksenvalvojapalvelujen toimittajien elinkaari voi olla tapahtumailmoitusten säilyttämiselle ehdotettua viiden vuoden aikaa lyhyempi. Jatkovalmistelussa voitaisiin toimiston mukaan arvioida, kuinka paljon tapahtumailmoituksia tultaisiin laatimaan ja voitaisiinko esimerkiksi kaikki valvontailmoitukset toimittaa poliisille.

29.7.2013

SM066:00/2011

Vähintään lain perusteluissa olisi todettava selkeämmin, että rekisteröidyn tarkastusoikeuden osalta henkilötietolain säännökset tulevat sovellettaviksi. Tietosuojavaltuutetun toimisto esittää myös, että sisäasiainministeriö arvioisi kokonaisvaltaisesti yksityisiin turvallisuuspalveluihin liittyvää henkilötietojen käsittelyä joko esityksen jatkovalmistelun yhteydessä tai erikseen.

Tulli

Tulli toteaa lausunnossaan pitävänsä luonnosta selkeänä ja sen esityksiä tervetulleina. Tulli ilmoittaa kannattavansa Harmaan talouden selvitysyksikön esitystä siitä, että luvanhaltijoiden toimiluvan ehdoissa edellytettäisiin myös julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamista.

Tulli toteaa lausunnossaan myös pitävänsä tärkeänä sitä, että tilaisuuksissa huolehditaan riittävistä järjestyksenvalvojaressursseista, jotta Tullin antaessa virka-apua poliisille Tullin resursseja ei näissä tilaisuuksissa kuormitettaisi liikaa.

4. Järjestöjen lausunnot

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Elinkeinoelämän keskusliitto EK kannattaa lausunnossaan sinänsä sääntelyn keskittämistä yhteen lakiin, mutta toteaa, että säädösteknisiä kysymyksiä tärkeämpi on kysymys sääntelyn käytännön vaikutuksista. Lausunnossa todetaan, että julkisen vallan hoitamien tehtävien avaaminen yksityissektorille kohtaa lähes poikkeuksetta perusteetonta vastustusta. Alaa koskevaa sääntelyä ei tule kiristää ilman erityisiä perusteluja.

EK pitää lausunnossaan valitettavana, että valmistelun aikana esillä ollut säännös vartijan rikosoikeudellisen suojan parantamisesta on pudotettu lopullisesta esityksestä pois. EK huomauttaa myös, että valittua vaihtoehtoa laajapohjaisempi valmistelu olisi ollut perustelumpi vaihtoehto, koska yksityiset turvallisuuspalvelut sekä tuotetaan että käytetään voittopuolisesti yksityissektorilla.

EK esittää lausunnossaan myös eräitä yksityiskohtaisempia huomioita. Luonnoksen 2 §:n määritelmässä kysymyksiä herättävät lausunnon mukaan mm. vartioimistehtävän näennäisen laaja määritelmä ja sen suhde esimerkiksi operaattorien tarjoamiin palveluihin, vastaanotto-tehtävän muuttuminen vartioimistehtäväksi pelkästään tiloissa olevan kameravalvonnan perusteella ja järjestyksenvalvoja koskevan sääntelyn soveltaminen henkilöihin, joiden tosiasiallisena tehtävänä olisi järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen. Yksityiskohtaisia perusteluja olisikin lausunnon mukaan tältä osin täsmennettävä.

Vartijan koulutusajan pidentäminen vaatisi lausunnon mukaan perusteluja tuekseen. Väliaikaisten vartijoiden hyväksymiselle ei tulisi asettaa rajoituksia vaan sääntely tulisi tältä osin jättää nykyiselleen.

Ek esittää myös luonnoksen 46 §:n perustelujen täsmentämistä siten, että säännös ja sen perustelut olisivat yhteneväisiä keskenään. Järjestyksenvalvojalla tulisi olla mahdollisuus evätä henkilön pääsy jo tämän aiemman käyttäytymisen perusteella.

29.7.2013

SM066:00/2011

Finanssialan Keskusliitto

Finanssialan Keskusliitto (FK) pitää ehdotettua sääntelyä pääosin kannatettavana. Sääntelyn keskittäminen yhteen lakiin on tarkoituksenmukaista. Vartioimis- ja järjestyksenvalvojatoiminnan suhteen FK viittaa lausunnossaan turvallisuusalan neuvottelukunnan lausuntoon.

Turvasuojaustoiminnan suhteen FK kiinnittää huomiota palveluiden laadun ja luotettavuuden varmistamiseen ja mm. siihen, että erilaiset uhkat ovat muuttuneet vaikutuksiltaan vaarallisemmiksi erilaisten toimijoiden välisten riippuvuuksien vuoksi. Sitä, ettei turvasuojaustoiminta ole perusoikeusherkkä alue, voidaan arvioida toisinkin, koska toimintaan liittyy henkilökohtainen koskemattomuus sekä yksityisyyden ja omaisuuden suoja.

Ehdotettua turvasuojaustoimintaa koskevaa sääntelyä FK pitää puutteellisenä. Lausunnossaan FK katsoo, että sitä, ettei järjestäytyneen rikollisuuden soluttautumisesta turvasuojausliikkeisiin ole merkittävää uhkaa, ei ole riittävästi perusteltu. Perimmäisenä syynä ehdotetulle sääntelyllä saattavatkin FK:n mukaan olla valvontaviranomaisen riittämättömät resurssit.

FK:n mukaan turvasuojaustoiminnasta olisi tehtävä luvanvarainen elinkeino, jonka harjoittajalta olisi edellytettävä luonnoksessa tarkoitettua turvallisuusalan elinkeinolupaa. Turvasuojaustoiminnalle olisi myös määriteltävä toiminnanharjoittajia velvoittavat tasomääritykset, joista voisi vastata turvallisuusalan neuvottelukunnan asettama työryhmä. Ehdotettuun lakiin olisi lisättävä turvasuojausliikkeille velvollisuus noudattaa alan hyviä käytäntöjä ja turvallisuusalan neuvottelukunnan tehtäviin lisättävä toimivaltuus vahvistaa nämä käytännöt.

FK kiinnittää huomiota myös perusteluissa olevaan mainintaan siitä, että palovartiointia pidettäisiin laissa tarkoitettuna omaisuuden vartiointina. FK ei pidä tarkoituksenmukaisena palovartiointin sisällyttämistä lain soveltamisalaan.

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL

Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL pitää lausunnossaan tärkeänä, että selkeä viranomaistoiminta pidetään erillään vartiointi- ja turvallisuuspalveluista. Lausunnossaan JHL korostaa sitä osaa luonnoksesta, joka koskee poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttamista. Poliisin säilöön ottamien henkilöiden vartiointia ei tule lausunnon mukaan antaa yksityisten vartijoiden tehtäväksi. Kyse olisi lausunnon mukaan merkittävän julkisen vallan käytöstä.

Yksityisten turvallisuuspalvelujen tuottajien vartiointipalvelua poliisin säilytystiloissa ei tule mahdollistaa myöskään etävalvonnan välityksellä poliisin apuna tai poliisin välittömässä valvonnassa. Laki yksityisyyden suojasta ei lausunnon mukaan salli etävalvontaa työnteon ja tekijöiden osalta eivätkä myöskään poliisin ja säilöönoton resurssit salli esitetyn kaltaista toimintamallia.

Poliisitoimen ja yksityisten vartijoiden koulutus ei ole vertailukelpoista, koska koulutus suuntautuu eri osaamisalueille. Yksityisen turvallisuusalan koulutuksen saaneen olisi saatava lisäksi poliisitoimen vartijoiden koulutusta vastaava koulutus, minkä lisäksi kielikysymykset ja virkamiehiä koskevat vaatimukset olisi huomioitava.

Lakiluonnoksessa viitattua yksityisen turvallisuuspalvelualan vartijoiden kokeilua säilöön otettujen vartiointinissa ei lausunnon mukaan tosiasiaassa ole ollut, vaan kyseessä on ollut eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen laittomaksi toteama yksityisten vartijoiden toiminta eräällä poliisilaitoksella. Säilöön otettujen vartiointinissa noudatettavien linjausten tulisi olla

29.7.2013

SM066:00/2011

yhdenmukaisia vankikuljetusten rajaamista vanginvartijoiden suoritettavaksi koskevan linjauksen kanssa.

JHL toteaa lausuntonsa lopuksi, että esitetty tehtävä on perustuslain 124 §:ssä tarkoitettu merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältävä tehtävä, jonka voi antaa vain viranomaisten hoidettavaksi.

Kaupan liitto

Kaupan liitto pitää lausunnossaan esityksen keskeistä tavoitetta lainsäädännön selkeyttämisestä kannatettavana. Lausunnossa todetaan kaupan häiriökäyttäytymisen lisääntyneen ja ilmiön poistamiseksi ja lieventämiseksi keskeiseksi asiaksi nousee lausunnon mukaan vartijan oikeus estää henkilön pääsy liikkeeseen ja poistaa tämä vartioimisalueelta.

Liitto pitää vartijan pääsyn estämis- ja poistamisoikeutta koskevan luonnoksen 15 §:n ehdotettua muotoilua hyvänä. Pääsyn estämisoikeutta liitto pitää tarpeellisena. Luonnoksen perusteluista poiketen lausunnossa esitetään, että suojattavina henkilöinä tulisi voida olla kaikkien vartioimisalueella oleskelevien henkilöiden, koska vartijan on mahdotonta kaikissa tilanteissa tietää, ketkä ovat toimeksiantajan palveluksessa ja ketkä eivät. Liitto esittää myös 15 §:n 2 momentin perusteluihin lisättäväksi lauseen "samoin esimerkiksi kauppias voi antaa porttikiellon ja vartija voi sen perusteella estää pääsyn vartioimisalueelle".

Järjestyksenvalvojan oikeutta pääsyn estämiseen koskevan luonnoksen 46 §:n perustelujen suhteen liitto esittää perusteluissa selvennettäväksi, että toimeksiantajalla tulee olla oikeus antaa porttikielto, kun hänellä on oikeus päättää, ketkä tiloihin pääsevät tai kun hänellä on oikeus valita asiakkaansa.

KHT-yhdistys

KHT-yhdistys esittää lausunnossaan luonnoksen 2 §:n 2 kohdan perusteluja muutettavaksi, koska perustelujen esitetty sanamuoto aiheuttaa tulkinnanvaaraa sen suhteen, mitä "erityistarkastuksella" tarkoitetaan. Siksi se esittää perusteluja täsmennettäväksi esittämällään tavalla.

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa

Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa toteaa lausunnossaan toiminnanharjoittajien kannalta olevan selkeää, että yhdestä laista selviää jatkossa, minne järjestyksenvalvoja voidaan asettaa. Liiton mielestä myös järjestyksenvalvojen asettamisoikeuden laajentaminen yksityistilaisuuksiin ja korkeakouluihin on perusteltua. Lausunnossa todetaan kuitenkin, että luonnoksen yksityistilaisuutta koskevilla yksityiskohtaisilla perusteluilla ei tule muuttaa rajanvetoa siitä, mikä on katsottava yleisö- ja mikä yksityistilaisuudeksi. Liitto ei myöskään pidä perusteltuna, että yksityistilaisuuksiin voitaisiin luonnoksessa ehdotetulla tavalla asettaa vain turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevia järjestyksenvalvoja.

Järjestyksenvalvojan asettamisoikeutta pitäisi liiton mielestä laajentaa käsittämään myös hiihtokeskukset ja niiden välitön läheisyys. Järjestyksenvalvojen asettamisen olisi tällöin oltava toiminnanharjoittajan omassa harkinnassa. Lausunnossa esitettyä näkemystä perustellaan hiihtokeskusten rinnealueiden turvallisuusnäkökohdilla.

Liitto toteaa lausunnossaan pitävänsä perusteltuna, että kiertävän järjestyksenvalvojan käyttö on myös jatkossa mahdollista, kuten luonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on esitetty. Kiertävästä järjestyksenvalvonnasta ei lausunnon mukaan ole saatu negatiivisia kokemuksia.

29.7.2013

SM066:00/2011

Välittömän läheisyyden sisällyttäminen järjestyksenvalvojan toimialueeseen on liiton mukaan edelleen välttämätöntä. Se on jatkossakin määriteltävä tapauskohtaisen harkinnan avulla. Lausunnossa korostetaan kuitenkin siitä huolehtimista, ettei välitön läheisyys viranomaistulkinnossa ulotu alueille, joilla ei ole enää mitään tekemistä esimerkiksi ravitsemisliikkeen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen kanssa.

MaRa pitää ehdotettua järjestyksenvalvojan määritelmää ongelmallisena, koska järjestyksen säilymisestä huolehtiminen kuuluu monessa tapauksessa liikkeen tai muun paikan henkilökunnan normaaleihin tehtäviin. Määritelmä saattaisi myös estää perinteisen vahtimestarin tehtävien hoitamisen. Sen vuoksi lausunnossa pidetäänkin selkeimpänä, että järjestyksenvalvojana pidetään henkilöä, joka on asetettu toimialueelle järjestyksenvalvojaksi.

Lausunnon mukaan liitto pitää ehdotusta järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraistamisesta hyväksyttävänä, kunhan lakiin sisällytetään ehdotuksessa ehdotetut poikkeukset luvanvaraistamisesta. Hallinnollisen taakan vähentämiseksi olisi myös syytä arvioida, voitaisiinko turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalle ehdotettuja velvoitteita joiltakin osin keventää.

Ns. omajärjestyksenvalvonnan rajaaminen luvanvaraisuuden ulkopuolelle on lausunnon mukaan välttämätöntä. Samoin liitto pitää perusteltuna toiminimellä toimiville järjestyksenvalvojille esitettyä poikkeusta luvanvaraisuudesta. Liitto kannattaa myös luonnosta siltä osin kuin siinä esitetään lupaedellytystä niille toiminimille, jotka toimittavat palveluita alihankintana turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijoille.

Myös yhdistyksiä koskevaa rajausta liitto pitää välttämättömänä. Esitetyllä rajauksella yleisötapahtumien järjestäminen turvataan lausunnon mukaan jatkossakin. Selvyyden vuoksi laissa olisi syytä todeta, että yhdistyksen välittämä järjestyksenvalvoja voi toimia järjestyksenvalvojana myös luonnoksen 28 §:n 2 momentissa mainituilla tapahtuma-alueen ulkopuolisilla alueilla.

Vastaavan hoitajan osalta lausunnossa todetaan, että suhteellisuusperiaatteen mukaisesti useamman kuin yhden vastaavan hoitajan määrääminen turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalle tulisi aktualisoitua vasta, jos vastaava hoitaja ei voisi yksin hoitaa laissa määrättyjä tehtäviä. Siirtymäaika, jonka kuluessa järjestyksenvalvoja voitaisiin välittää ilman turvallisuusalan elinkeinolupaa, olisi pidennettävä kuudesta kuukaudesta vuoteen, jotta yrityksen palveluksessa jo oleva henkilö ehtisi hankkia pätevyyden toimia vastaavana hoitajana.

Tapahtumailmoitusten suhteen liitto ilmoittaa lausunnossaan pitävänsä kannatettavana ehdotettua tapahtumailmoitusten laatimistilanteiden rajaamista vain voimankäyttö- ja kiinniottotilanteisiin. Tapahtumailmoitusten laatimisajankohdan sanamuoto olisi muutettava muotoon "ilman aiheutonta viivytystä". Tapahtumailmoitus olisi voitava yhdistää myös osaksi muita sähköisiä tietojärjestelmiä siten, että säännöksellä ei luotaisi velvollisuutta päällekkäisten järjestelmien luomiseen. Lausunnossa todetaan myös, että jos tapahtumailmoitukseen ei kirjata henkilöstä tietoja sillä tarkkuudella, että hänet voitaisiin siitä tunnistaa, kyse ei ole henkilötiedosta.

Liitto katsoo lausunnossaan, että tapahtumailmoitusten ehdotettu viiden vuoden säilytysaika on ylimitoitettu ja ongelmallinen mm. sikäli, että ravintola-alalla toimii paljon lyhytikäisiä yhtiöitä. Tapahtumailmoitusten lakisääteistä säilytysaika olisi lyhennettävä viidestä vuodesta kahteen vuoteen. Aika tulisi lisäksi laskea sen vuoden päättymisestä, johon tapahtumailmoitus sijoittuu. Lain ei tulisi toisaalta velvoittaa tietojen hävittämiseen tietyn ajan jäl-

29.7.2013

SM066:00/2011

keen, koska tietojen käsittelijällä voisi olla oman toiminnan ja järjestyksenvalvonnan tehokkuuden seuraamiseksi tarpeen käsitellä vuosiakin vanhoja tapahtumailmoituksia.

Toimintaohjeiden suhteen liiton lausunnossa katsotaan, että ravintolaympäristössä yleisten ohjeiden tulisi lähtökohtaisesti aina riittää. Henkilöstö- ja työvuorotiedostojen sekä vuosi-ilmoitusten osalta olisi lausunnon mukaan puolestaan syytä selvittää, voitaisiinko säännöksiä hallinnollisen taakan vähentämiseksi mahdollisesti keventää.

Voimankäyttökoulutuksen kertauskoulutuksen ehdotettua vuoden aikaväliä olisi syytä pidentää esimerkiksi kolmeen vuoteen ottaen huomioon, että järjestyksenvalvojan on lisäksi suoritettava normaali kertauskoulutus viiden vuoden välein.

MaRa pitää perusteltuna ehdotusta siitä, että järjestyksenvalvojien toimivaltuudet on kirjotettu oikeuksien eikä velvollisuuksien muotoon. Luonnoksen 46 §:n yksityiskohtaiset perustelut ovat ristiriidassa säännöksen sanamuodon kanssa. Lausunnossa perustellaan myös siinä esitettyä näkemystä siitä, että henkilön sisäänpääsyn estäminen aiemman käyttäytymisen perusteella on keskeinen keino vähentää häiriötilanteita anniskelupaikoissa. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös siihen, että perusteluissa mainittuja esimerkkejä poistamistilanteista "muulla" perusteilla tulisi muuttaa todellisuutta vastaaviksi. Liitto pitää perusteltuna järjestyksenvalvojalle ehdotettua toimivaltuutta rikoksesta epäillyn kiinniottamiseksi.

Lausunnon lopussa otetaan kantaa yleisötapahtumien järjestyksenvalvontaan. Lakiesityksen perusteluissa olisi liiton mukaan selkeästi todettava, ettei järjestyksenvalvojan asettaminen tilaisuuteen ja sen välittömään läheisyyteen tarkoita, että järjestyksenvalvojan vastuu ulottuisi myös tapahtuma-alueen lähetyville oleville toisten yksityisten toimijoiden hallinnoimille alueille, ellei nimenomaisesti ole sovittu siitä, että alue kuuluu tapahtuma-alueeseen. Lisäksi kiinnitetään huomiota mm. viranomaisten luvatonta leiriytymistä koskevaan tapahtumajärjestäjälle annettuun ohjeistuksiin.

MaRa pitää kannatettava sitä, että kokoontumislain tilaisuuksiin voitaisiin jatkossakin asettaa esitetyllä tavalla tilapäisiä järjestyksenvalvoja, jotka eivät ole suorittaneet järjestyksenvalvojakorttia.

Palvelualojen ammattiliitto

Palvelualojen ammattiliitto (PAM) pitää tärkeänä säännösten keskittämistä yhteen lakiin. Liitto kannattaa myös järjestyksenvalvonnan luvanvaraistamista kuitenkin siten, että kaikilta järjestyksenvalvojatoimintaa harjoittavilta tulisi edellyttää turvallisuusalan elinkeinolupaa. Ehdotettu poikkeus johtaisi järjestyksenvalvojatoiminnan hoitamiseen toiminimillä, koska näin vältettäisiin monet turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijaa koskevat velvoitteet.

Lentokenttien, satamien ja tuomioistuinten turvatarkastuksia ei missään tapauksessa saisi PAM:n mielestä jättää ehdotetun lainsäädännön ulkopuolelle.

Liito mukaan turvallisuusalan elinkeinoluvan myöntämisprosessin yhteydessä olisi tarkastettava julkisoikeudellisten maksu- ja ilmoitusvelvollisuuksien täyttäminen.

Liitto pitää esitystä joiltakin osin vielä riittämättömänä. Se katsoo, että työntekijöiden oikeuksien, velvollisuuksien ja vastuiden yhdenmukaistaminen eri nimikkeiden osalta puuttuu.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö pitää luonnosta hyvin valmisteltuna eikä sillä ole huomautettavaa luonnoksen sisällön suhteen.

29.7.2013

SM066:00/2011

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto (SPJL) katsoo lausunnossaan, että esitysluonnoksessa on asianmukaisesti parannettu lainsäädännön rakennetta. Liitto pitää esitysluonnosta tältä osin erittäin kannatettavana. SPJL korostaa kuitenkin, että kun valvontaa kehitetään, on huolehdittava siitä, että valvovalla viranomaisella eli käytännössä poliisilla on riittävät resurssit valvonnan suorittamiseen. Eri toimijoiden yhteistyön kehittäminen ei myöskään saisi johtaa siihen, että poliisin tehtäviä asteittain siirretään muille toimijoille. Tavoitteena tulisikin olla viranomaisten ja yksityisen turvallisuusalan toimijoiden välisen rajanvedon selkeyttäminen. SPJL korostaa lausuntonsa yleisperusteluissa myös perustuslain 124 §:n merkitystä.

SPJL ottaa lausunnossaan kantaa poliisin säilytystilojen vartioinnin ehdotettuun yksityistämiseen katsoen, että toiminnassa voi olla kyse merkittävän julkisen vallan käyttämisestä. Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetussa laissa tarkoitettuja vartioimistehtäviä ei SPJL:n mukaan voi antaa yksityisille vartijoille. Hallituksen esitysluonnoksen perustelut ontuvat myös julkisen hallintotehtävän luovutuksen perusedellytysten osalta. Esitysluonnoksessa ei ole arvioitu mm. sitä, miten perusoikeudet, oikeusturva ja hyvän hallinnon vaatimukset taataan. Huomiota olisi tullut kiinnittää mm. yhdenvertaisuuteen, kielellisiin perusoikeuksiin, oikeuteen tulla kuulluksi, vaatimukseen päätösten perustelemisesta ja oikeuteen hakea muutosta.

Lausunnossa katsotaan myös, että poliisin säilytystilojen vartiointia koskevan muutosesityksen taustalla on valtion kiristytvä budjetti ja sitä kautta viranomaisten resurssipula. Myös ostetun palvelun hinta voisi liiton mukaan kuitenkin olla haaste. Tilapäisellä vartijalla ei myöskään olisi putkavartiointin edellyttämää pelisilmää ja luottamuksen syntyminen tilapäisten vartijoiden ja poliisien välille olisi epätodennäköistä.

Lausunnossa otetaan kantaa myös muihin esitettyihin muutoksiin. SPJL ei kannata ehdotusta siitä, että vartioimistoimintaa koskeva yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä koskeva kielto poistettaisiin laista, koska sillä selvennetään ja korostetaan poliisin ja vartijan rajanvetoa. Vartijan poistamisoikeuden alueellisen ulottuvuuden rajaamista SPJL puolestaan kannattaa. Vartijalle ehdotettua kiinniotetun vapauttamismahdollisuutta SPJL pitää kiinniotetun oikeusturvan kannalta hyvänä. Ehdotetun mahdollisuuden käyttäminen voisi kuitenkin aiheuttaa poliisille jopa lisätyötä varsinkin, jos vartijoiden antamat tiedot olisivat puutteellisia. Lisäksi vapauttamismahdollisuus olisi huomioitava vartijan koulutuksessa ja esityksessä olisi arvioitava mainittua uudistusta lasten ja nuorten kannalta.

SPJL kannattaa esitystä siitä, että järjestyksenvalvojalla ei olisi enää velvollisuutta pääsyn estämiseen vaan ainoastaan oikeus siihen, koska toimivaltuudet tulee kirjata oikeuksien muotoon. Samoin liitto kannattaa erillisen rikoksesta epäillyn kiinniotto-oikeuden kirjaamisesta myös järjestyksenvalvojan oikeudeksi. Myös järjestyksenvalvojan tulisi kuitenkin voida vapauttaa kiinniottamansa henkilö samoin edellytyksin kuin vartijankin.

Vaikka ehdotuksessa on lausunnon mukaan onnistuttu selkeyttämään alan toimijoiden toimivaltuuksia, liitto katsoo, että yhdenmukaistamista pitäisi ehkä miettiä vieläkin pitemmälle, koska toimenpiteiden kohteena olevien henkilöiden on käytännössä melko vaikea tietää, millä toimivaltuuksilla yksityisellä turvallisuusalalla toimitaan.

Hallituksen esitysluonnoksessa ei SPJL:n mukaan ole kiinnitetty tarpeeksi huomiota yksityisen turvallisuusalan toimijoiden rikosoikeudelliseen virkavastuuseen. Sääntely on tältä osin lausunnon mukaan epäselvä ja tulkinnallinen ja lausunnossa kysytäänkin, ovatko yksityisen

29.7.2013

SM066:00/2011

turvallisuusalan toimijat itse edes käytännössä perillä siitä, kuinka virkavastuusäännöksiä heihin sovelletaan. SPJL:n mielestä pitäisi arvioida mahdollisuutta nimenomaisesti säätää yksityisen turvallisuusalan toimijoiden virkavastuusta.

Lausunnossa otetaan kantaa myös yksityisen turvallisuusalan toimijoiden koulutukseen. Poliisilaitos olisi liiton lausunnon mukaan poistettava järjestyksenvalvojakoulutusta antavien tahojen joukosta.

Suomen Satamaliitto

Suomen Satamaliitto kuvailee lausuntonsa aluksi satamien turvallisuusympäristöä ja toteaa keskittyvänsä hallituksen esitysluonnoksen arviointiin nimenomaan tässä suhteessa.

Satamaliitto ehdottaa satamien turvatoimilain 12 §:ää muutettavaksi siten, että säännöksessä mainittujen viranomaisten lisäksi myös vartijalla olisi säännöksessä mainittu oikeus pääsyn estämiseen tai poistamiseen ja että säännöksen tarkoittamassa arvioinnissa huomioitavana vaihtoehtoisena seikkana olisi merenkulun turvallisuuden vaarantumisen lisäksi sataman turvallisuuden vaarantuminen. Pykälään olisi sisällytettävä myös maininta järjestyksenvalvojan oikeudesta poistaa henkilö toimialueeltaan.

Satamaliitto esittää myös, että luonnoksen 28 ja 30 §:n mukaiset järjestyksenvalvojat nimettäisiin eri nimikkeillä toimeksiantojen ja tehtävien erottelun helpottamiseksi ja sen välttämiseksi, että samassa tilassa toimivilla järjestyksenvalvojilla olisi keskenään erilaiset valtuudet.

Vaikka lakiesityksessä korjataan aiempaa eri lakien yhteensovittamisen ongelmaa, ratkaisematta jää edelleen hankala kysymys matkustajaterminaalien turvaamisesta. Ongelman ratkaisemiseksi matkustajaterminaalit olisi pysäköintialueineen voitava sisällyttää luonnoksen 28 §:ssä tarkoitetun järjestyksenvalvonnan piiriin tai vaihtoehtoisesti olisi täsmennettävä luonnoksen 30 §:n 2 momentin kieltoa poistamalla alusliikenteen matkustajaterminaalit säännöksen piiristä.

Suomen Turvaurakoitsijaliitto

Suomen Turvaurakoitsijaliitto keskittyy lausunnossaan luonnoksen turvasuojaustoimintaa koskevaan sääntelyyn. Se toteaa yleisenä kommenttina, ettei luonnoksessa riittävästi huomioida yhteiskunnassa ja toimialalla tapahtuneita muutoksia. Tämän vuoksi yksityisten turvallisuuspalvelujen laadulle ja luotettavuudelle asetetut tavoitteet eivät turvasuojaustoiminnan osalta toteudu.

Liitto kannattaa lausunnossaan ehdotettua turvasuojaajakortin kehittämistä yritysکوhtaiseen suuntaan. Sen sijaan turvasuojaajakortin myöntämistä yksityiselle ammatinharjoittajalle liitto ei pidä perusteltuna, koska näiden piirissä kynnys väärinkäytöksiin on matalin ja kortista olisi voitava päätellä kenen intresseissä ja takaamana turvasuojaaja toimii.

Kysymys turvasuojauksen ilmoituksen- tai luvanvaraisuudesta on jätetty perusteettomasti luonnoksessa aivan liian vähälle tarkastelulle. Lausunnon mukaan on ristiriitaista, että järjestyksenvalvontaa ja vartiointia esitetään luvanvaraisiksi, mutta turvasuojaustoimintaa harjoittaville yritykselle tai niiden avainhenkilöille ei ole asetettu mitään vaatimuksia. Kuitenkin jo pelkästään liikkeiden ja niiden avainhenkilöiden hallussa oleva tieto asiakkaiden turvallisuusratkaisuista riittäisi perusteeksi luvanvaraisuudelle.

29.7.2013

SM066:00/2011

Lausunnon mukaan useissa Euroopan maissa on käynnissä hankkeita erilaisten vaatimusten asettamiseksi alan toiminnalle.. Toiminta on muuttumassa luonteeltaan perinteisestä omaisuuden suojaamisesta tiedon ja henkilöiden suojaamiseen.

Lausunnossa esitetään myös turvasuojaajakorttivaatimuksen asettamista turvasuojausliikkeiden johdolle ja avainhenkilöille. Liitolla on lausunnon mukaan tiedossa, että järjestäytynyt rikollisuus on viime aikoina hakenut yhteyksiä alan avainhenkilöihin.

Liitto muistuttaa lausunnossaan siitä, että luonnoksessa ei ole muille kuin turvasuojausliikkeelle asetettu yleisvelvoitetta teettää turvasuojaustöitä turvasuojaajakortin haltijoilla. Liitto ehdottaakin tällaisen yleisvelvoitteen lisäämistä lakiin.

Liitto esittää myös, että lakiin olisi sisällytettävä hyvän turvasuojaustavan määritelmä. Hyvän turvasuojaustavan noudattamisvelvoite parantaisi merkittävästi kuluttajansuojaa.

Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry

Suomen Vartioliikkeitten Liitto ry (SVLL) toteaa lausunnossaan pitävänsä lakiesitystä pääosin hyvänä. Erityisen hyvänä liitto pitää vartijan ja järjestyksenvalvojan oikeuksiin liittyviä tarkennuksia, liikkeenluovutustilanteisiin esitettyä siirtymäaikaa sekä järjestyksenvalvonnan luvanvaraistamista.

SVLL esittää lausunnossaan lukuisia yksityiskohtaisia huomioita. Yleisperusteluissa alan rooli asiakkaiden häiriöttömän toiminnan varmistajana tulisi nähdä esitettyä selkeämmin ja kuluttajansuojaa olisi korostettava. Perusteluista myös puuttuvat tilastot ja vaikuttavuusarviointi ammattitutkintojen osalta.

SVLL pitää hyvänä mahdollisuutta käyttää vartioimisliikkeen vartijoita poliisin tiloissa säilytettävien henkilöiden vartiointiin. Vartijan kiinniottamien henkilöiden poliisille luovuttamista koskevia ongelmia SVLL pitää vakavina ja niihin on liiton käsityksen mukaan puututtava.

SVLL pitää tarkoituksenmukaisena alan sääntelyn keskittämistä yhteen lakiin. Vartioimisalueen omistaja tai haltija olisi korvattava termillä "toimeksiantaja". Vartioimiskohteen käsitteestä luopumista olisi harkittava uudelleen.

SVLL:n mielestä henkilö pitäisi voida hyväksyä toimimaan väliaikaisena vartijana enintään 6 kuukautta kalenterivuoden aikana. Välikaisen vartijan olisi saatava kantaa voimankäyttövälineitä, jos hän on suorittanut asianmukaisen koulutuksen. Esitettyä menettelyä väliaikaiseksi vartijaksi hyväksymisestä liikkeen luovutuksen yhteydessä SVLL pitää erittäin hyvänä.

Vartijan poistamisoikeuden ehdotettua muotoilua siten, että se ei olisi sidottu toimeksiantajan edustajan antamaan poistumiskehotukseen, SVLL pitää tervetulleena. Liitto pitää myös vartijalle esitettyä oikeutta henkilön pääsyn estämiseen tarpeellisena ja perusteltuna. Kuitenkin niiden henkilöiden piiriä, joiden suojaamiseksi poistamisoikeutta voisi perustelujen mukaan käyttää, olisi laajennettava. Lain perusteluihin olisi myös lisättävä maininta porttikielon antamismahdollisuudesta kauppaanliikkeeseen.

SVLL suhtautuu positiivisesti myös kiinniotetun vapauttamismahdollisuuteen. Vapauttamismahdollisuutta olisi kuitenkin laajennettava tarkoituksenmukaisuusperusteilla myös tilanteisiin, joissa kiinniotetulla on huolehtimisvastuullaan esimerkiksi vanhuksia tai lapsia.

29.7.2013

SM066:00/2011

Kiinniotetun poliisille luovuttamisen tai vapauttamisen suhteen olisi lainsäädännössä myös jätettävä tilaa paikallisille "Näppäriprojektin" kaltaisille menettelytavoille.

Perustelun taloudellisissa vaikutuksissa olisi SVLL:n mukaan huomioitava esitetty pidennys vartijan koulutukseen. Liiton mielestä alan työnantajien ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuus hankkeeseen on ollut liian vähäinen.

SVLL esittää erilaisia pieniä muutoksia tehtäviksi lain perusteluihin. Liitto esittää myös sotilasalueita arvioitaviksi mahdollisina järjestyksenvalvojan toimialueina.

Koulutuksen suhteen SVLL vastustaa esitettyä vartijan peruskoulutuksen laajentamista 100 tunnista 120 tuntiin ja pitää esitystä tältä osin perustelemattomana. Laajentaminen lisäisi myös vartioimisliikkeiden kustannuksia. Voimankäytön kertauskoulutuksen olisi oltava voimassa kalenterivuoden ajan sen sijaan, että se nyt on voimassa vuoden ajan koulutuspäivästä. Liitto esittää myös lievennystä koiran mukana pitämistä koskevaan sääntelyyn, koska nykysääntely on johtanut koirien käytön loppumiseen lähes kokonaan.

Vartijan asun käyttämistä koskevaa sääntelyä tulisi SVLL:n mukaan lieventää mm. siten, että asun käyttämisen olisi vartioimistehtävien lisäksi oltava vastaavan hoitajan päätöksellä sallittua myös mm. myynti- ja esittelytehtävissä, häissä, liikkeen edustajana tapahtuvissa muistamisissa yms. Asuun olisi voitava myös liittää vartioimiskohteeseen liittyviä tunnisteita.

SVLL katsoo, ettei ole loogista, että vartijalla on virkavastuu mutta ei kuitenkaan jokamiehen suojasta korotettua rikosoikeudellista suojaa.

Järjestyksenvalvojatoiminnan aiempaa laajempaa luvanvaraistamista SVLL pitää hyvänä. Liitto esittää samalla harkittavaksi, voitaisiinko järjestyksenvalvojia asettaa myös sotilasalueille. Järjestyksenvalvojien poistamiseen, kiinniottamiseen ja asuun liitto esittää vastaavia kommentteja kuin vartijankin vastaaviin oikeuksiin ja asuun.

Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan palveluksessa olevalle vastaavalle hoitajalle SVLL esittää ehdotettua laajempaa päättäntävaltaa siten, että vastaava hoitaja päättäisi kaikkien voimankäyttövälineiden kantamisesta. Toimintaohjeiden suhteen liitto toteaa, että kohdekohtaiset ohjeet saattavat käsittää sellaisia salassa pidettäviä asioita, joiden vuoksi tällaisia ohjeita ei voi pitää näkyvillä toimipaikoissa.

SVLL esittää turvallisuusalan elinkeinolupaa edellyttävän toiminnan suhdetta muuhun lainsäädäntöön koskevan luonnoksen 82 §:n selventämistä lausunnossa tarkoitetulla tavalla. Turvallisuusalan valvontarekisteriä olisi liiton mukaan puolestaan pidettävä julkisesti siten, että palvelua tarvitsevat voisivat nähdä, kenellä on kulloinkin voimassaoleva turvallisuusalan elinkeinolupa. Turvallisuusalan valvontayksikön edustuksen nimeämistä turvallisuusalan neuvottelukuntaan SVLL esittää harkittavaksi. Luonnoksen 117 §:n siirtymäsäännöksen perusteluosassa olisi todettava selkeämmin, että lain voimaantullessa vastaavaksi hoitajaksi hyväksytyltä ei edellytetä turvallisuusalan erikoisammattitutkinnon suorittamista, jos tämä jatkaa pykälässä säädetyllä tavalla tehtävässään.

SVLL esittää myös, että turvallisuusalan elinkeinoluvan saaneille yrityksille olisi järjestettävä mahdollisuus antaa yrityksen ulkopuolisille henkilöille kaasusumutinta koskevaa koulutusta ilman ase-elinkeinolupaa. Lisäksi SVLL esittää sääntelyn selkiyttämistä kiinniottoprosessin suhteen.

29.7.2013

SM066:00/2011

Suomen Yksityisetsivä- ja Lakitoimistoliitto

Suomen Yksityisetsivä- ja Lakitoimistoliitto pitää esitystä pääosin myönteisenä. Kuitenkin myös ns. yhden miehen yrityksiltä olisi edellytettävä turvallisuusalan elinkeinolupaa. Turvasuojaustoiminnan olisi oltava valvottua siten, että turvasuojaajakortista ilmenisi, kenen lukuun turvasuojaaja toimii. Turvasuojaustoimintaa harjoittavan liikkeen olisi ilmoitettava henkilöstötiedot viranomaisvalvontaan.

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry

Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ottaa lausunnossaan kantaa luonnoksen turvasuojaustoimintaa koskeviin kysymyksiin. Liitto kannattaa ehdotusta siitä, että turvasuojaajakorttiin merkittäisiin turvasuojaajan veronumeroa, työnantajaa tai itsenäistä ammatinharjoittajaa koskevat tiedot. Liiton mielestä luonnoksen 63 §:ssä turvasuojaajaa ei riittävän selkeästi velvoiteta hakemaan kotikunnan poliisilaitokselta uutta turvasuojaajakorttia, mikäli hänen työnantajatiedoissaan tapahtuu muutos. Liiton mukaan olisi selkeintä, että turvasuojaajakortin hakemisesta vastaisi työnantaja eikä työntekijä. Liitto ehdottaa samalla lakiesityksen säännöksiin tehtäväksi samoja muutoksia ja lisäyksiä kuin joita Turva-alan yrittäjät esittää omissa lausunnossaan.

Lausunnon mukaan toimeksiantajille on yhä tärkeämpää saada varmuus palveluja tuottavien yritysten luotettavuudesta. Lakiesityksessä ei oteta huomioon turvasuojaustoiminnan luotettavuuden kasvanutta merkitystä yhteiskunnalle ja toimeksiantajille. Luotettavuuden selvittäminen tulisi ulottaa myös turvasuojausliikkeiden johto-, vastuu- ja taustahenkilöihin ja lisäksi turvasuojaustoiminta olisi säädettävä luvanvaraiseksi elinkeinoksi.

Turvasuojauspalvelujen laadun varmistamisen osalta STUL:n lausunto on identtinen Turva-alan yrittäjät ry:n lausunnon kanssa.

Turva-alan yrittäjät ry

Turva-alan yrittäjät kannattaa turvallisuusalaa koskevan sääntelyn ajantasaistamista sekä lain keskeisten tavoitteiden säilyttämistä ennallaan. Liitto pitää kuitenkin virheellisenä sitä arviota, että yhteiskunnan intressit rajoittuisivat turvasuojaustoiminnan osalta vain alalla työskentelevien henkilöiden valvontaan.

Luonnoksen keskeisenä puutteena on, että turvasuojaustoimintaa harjoittavien yritysten vastuu-, johto- ja taustahenkilöiden luotettavuutta ei esitetä varmistettavaksi. On epäloogista, että taustahenkilöiden kytkentöjä rikollisuuteen pidetään ongelmallisina järjestyksenvalvojatöiminnassa mutta ei turvasuojaustoiminnassa. Turvasuojaustoiminta olisikin saatettava luvanvaraiseksi elinkeinoksi.

Toisena keskeisenä puutteena liitto pitää sitä, että lain nojalla ei jatkossakaan olisi aikaansaataavissa kaikkia yrityksiä velvoittavia tasomääräyksiä turvasuojauspalveluille. Lakiin olisikin lisättävä turvasuojausliikkeitä koskeva velvoite noudattaa alan hyviä käytäntöjä ja tarvittaessa lakiin olisi lisättävä turvallisuusalan neuvottelukunnan voivan vahvistaa alan hyvät käytännöt.

Liitto pitää myönteisenä, että turvasuojaajakorttiin esitetään lisättäväksi henkilön työnantaja sekä veronumeroa koskevia tietoja. Kuitenkin turvasuojaajakortin hakeminen olisi siirrettävä turvasuojaajan työnantajan vastuulle ja työnantajalle olisi säädettävä velvoite palaut-

29.7.2013

SM066:00/2011

taa kortti poliisille henkilön työsuhteen päättyessä. Tässä tarkoituksessa liitto esittää lausunnossaan konkreettisia muutosehdotuksia lain pykäliin.

Turvallisuusalan ammattiliitto

Turvallisuusalan ammattiliitto toteaa lausunnossaan pitävänsä esitystä vartijan peruskoulutuksen lisäämisestä kannatettavana. Turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijalle olisi kuitenkin säädettävä velvoite tietystä vartijan ammattitutkinnon suorittaneiden vartijoiden minimimäärästä suhteutettuna vartijoiden kokonaismäärään.

Turvallisuusalan ammattiliitto kannattaa vartijan toimivaltuuksiin (poistaminen/pääsyn estäminen ja kiinniottaminen) esitettyjä muutoksia. Sen sijaan liitto katsoo lausunnossaan, että yksityisiä "yhden miehen" järjestyksenvalvontayrityksiä ei olisi syytä jättää kaavaillun lupasääntelyn ulkopuolelle.

Lentoasemien, satamien ja oikeuslaitoksen turvatarkastustoiminnan sivuuttaminen kaavailussa esityksessä ei ole hyväksyttävää ja puute pitäisi liiton mielestä korjata välittömästi.

Valtakunnallinen liikunta ja urheiluorganisaatio Valo (ent. Suomen Liikunta ja Urheilu SLU)

Valo lausunnossa ilmaiseman käsityksen mukaan lainsäädännön yhdistäminen yhteen lakiin helpottaa lähtökohtaisesti tapahtumanjärjestäjiä säännösten soveltamisessa ja turvapalveluita koskevan sääntelyjärjestelmän kokonaiskuvan hahmottamisessa. Tapahtumajärjestäjien kannalta Valo pitää positiivisena sitä, ettei uudessa laissa edellytetä erityistä lisäkoulutustarvetta järjestyksenvalvojille.

Järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraisuuden suhteen Valo toteaa, että pelkkä viittaus yhdistyslain tarkoittamaan yhdistykseen voisi johtaa siihen, että faktisesti luvanvaraista toimintaa varten perustettaisiin yhdistys ja harjoitettaisiin toimintaa, joka muussa oikeudellisessa muodossa toteutettuna saattaisi edellyttää lupaa. Yhdistyksen sijaan pykälässä voitaisiin käyttää termiä yleishyödyllinen yhteisö.

Lakiluonnoksen 46 §:ssä ehdotettu muutos pääsyn estämiseen selkeyttäneen Valon mukaan järjestyksenvalvojan asemaa ja yleisötilaisuuksien osallistujien oikeusturvaa. Valo katsoo, että olisi vakavasti syytä pohtia porttikieltojärjestelmän toteuttamista myös Suomessa.

Lausunnon mukaan voimankäyttövälineitä koskevaa luonnoksen 54 §:ää tulisi selventää ja esitetystä järjestyksenvalvojien kertauskoulutusvaatimuksesta tulisi luopua.

5. Muiden tahojen lausunnot

Finavia Oyj

Finavia ilmoittaa lausunnossaan, ettei sillä ole asiasta lausuttavaa.

Jorma Hakala

Jorma Hakala katsoo lausunnossaan, että luonnoksessa on kiitettävästi pyritty huomioimaan, a) kuinka Suomessa voidaan kattaa hallitusti se turvallisuusvaje/-tarve joka on syntynyt ja syntyy yhteiskunnan, toimintaympäristöjen, liiketoimintojen ja supistuvien julkisten turvallisuuspalvelujen tarjonnan muodostamassa todellisuudessa, b) kuinka yhteiskunnassa voidaan jatkossa huolehtia järjestäytyneesti kansalaisten yhdestä perustarpeesta, turvallisuudesta, nykyisen perustuslain rajoitusten puristuksessa ja c) kuinka mahdollistetaan yksityisen liiketoiminnan (turvallisuuspalveluiden) tuottaminen järjestäytyneesti niin, ettei toiminnasta

29.7.2013

SM066:00/2011

tule siten säädeltyä (kangistunutta) ettei se pysty joustavasti ja nopeasti vastaamaan jatkuvasti muuttuviin haasteisiin.

Hakala ottaa lausunnossaan kantaa erityisesti järjestyksenvalvojatoiminnan ja turvasuojaustoiminnan luvanvaraisuutta koskeviin luonnoksessa esitettyihin ratkaisuihin. Järjestyksenvalvojatoiminnalle ehdotettu toimilupamenettely on Hakalan mukaan oikeansuuntainen. Useissa maissa, joissa vastaava sääntely on katsottu liian vaikeaksi toteuttaa, tilanne on johdannut epäterveeseen kehitykseen. Hakala toteaa, että kansainvälisesti tarkastellen huumeet, prostituutio ja väkivaltaisuus yhdistettynä järjestäytyneeseen rikollisuuteen ovat luoneet vaikean tilanteen.

Hakala katsoo lausunnossaan myös, että luonnoksessa valittu linja, jossa turvasuojaustoimintaa ei esitetä luvanvaraistettavaksi, on perusteltu. Alalla ei lausunnon mukaan ole tullut ilmi merkittäviä haittoja. Luvanvaraistaminen vaatisi laajan erillisen säännösten ja riittävät valvontaresurssit. Kansainvälisesti turvasuojausalan ohjaamista liiketoimintarajoituksin on pidetty vaikeasti säädeltävänä.

Laurea-ammattikorkeakoulu

Laurea-ammattikorkeakoulu esittää itse oman lausuntonsa yhteenvedona seuraavaa:

"Uudistus on tarpeellinen nykyisen hajanaisen sääntelyn vuoksi.

Hallituksen esityksen nimen pitäisi kuvata paremmin toimialaa: sana turvallisuuspalvelu tulisi korvata sanalla turvallisuusala.

Ehdotettu sääntely ei ole kattavaa, koska turvatarkastustoimintaa ei ole ehdotuksessa huomioitu.

Lakiehdotus ei ole myöskään nykyisellään kilpailuneutraali erilaisten yritysten välillä, koska esimerkiksi turvallisuusalan elinkeinolupaani liittyy poikkeuksia järjestyksenvalvontatoiminnassa. Näiden poikkeuksien tarvetta ei ole pystytty perustelemaan uskottavasti lakiehdotuksessa.

Lainsäädännön nykytilan kuvaus ei vastaa yksityisen turvallisuusalan toimijoiden näkemyksiä. Hallituksen esityksessä pitäisi pystyä dokumentoimaan, mihin tietopohjaan lainvalmistelija nojaa nykytilan kuvauksessa.

Säädösehdotuksen luonnoksessa oleva kansainvälinen oikeusvertailujakso ei ole lainvalmisteluohjeiden vaatimusten mukainen lainkaan. Tämä tulisi korjata lopulliseen hallituksen esitykseen.

Vaikutusten arviointi ehdotuksessa keskittyy taloudellisiin vaikutuksiin. Nämäkin arviot on tehty puutteellisesti ilman kunnollisia numeerisia saati rahallisia arvioita ehdotuksen vaikutuksista.

Uuden lainsäädännön täytäntöönpanoa ei ole käsitelty ehdotuksessa lainkaan.

Sääntelyn noudattamisen kannalta on tärkeää, että säädösehdotuksessa arvioitaisiin täytäntöönpanon toteutumista ja sääntelyn noudattamisen astetta.

Vartijan ja järjestyksenvalvojan toimenkuvat tulisi yhdistää, jotta tehtävät ja toimivaltuudet voitaisiin säätää tarkkarajaisesti ja selkeästi. Turvatarkastustoiminta tulisi yhdistää samaan toimenkuvaan ja elinkeinoluvan alaisuuteen. Kokoonntumislain mukainen järjestyksenval-

29.7.2013

SM066:00/2011

vonta voitaisiin säilyttää erillisenä. Tämän myötä olisi myös mahdollista kehittää koulutusjärjestelmää, jota lainvalmistelija ei ole huomionnut ollenkaan esityksessä.

Yksityisen turvallisuusalan rikosoikeudellinen virkavastuu ja suoja tulisi saattaa samalle tasolle kuin virkamiehillä.

Turvasuojaustoiminta tulisi säätää turvallisuusalan elinkeinoluvan alaiseksi ja määritellä tarkkarajaisesti, mikä on hyväksymistä edellyttävä turvasuojaustehtävä. Näin turvasuojaustoiminnassa voitaisiin siirtyä yksilöiden valvonnasta tehokkaampaan elinkeinovalvontaan ja yhdenmukaistaa sääntelyä muun yksityisen turvallisuusalan sääntelyn kanssa.

Yksityisen turvallisuusalan ja viranomaisen välinen työnjako tulisi säätää selkeäksi, koska yksityisen turvallisuusalan roolia ei muuta se, että yleisen järjestyksen ja turvallisuuden käsitteestä jätetään sana yleinen pois tai että puhutaan poliisin toimintaa täydentävästä toiminnasta. Yksityisestä turvallisuusalasta on tullut kehityksen myötä merkittävä julkisen vallan käyttäjä yhteiskunnassa."

Lukitusalan tutkintotoimikunta

Lukitusalan tutkintotoimikunta ottaa lausunnossaan kantaa turvasuojaustoiminnan sääntelyyn. Toimikunnan mukaan ehdotuksessa on hyvin huomioitu ehdotetut uudet turvasuojaajakorttiin tehtävät merkinnät. Kuitenkaan ehdotuksessa ei riittävästi oteta kantaa turvasuojaustoiminnan laatuun. Esimerkiksi henkilöturvallisuus on ehdotuksessa jäänyt vähälle huomiolle ja tästä syystä tulisikin harkita, onko rakenteellista turvasuojausta tekevien turvasuojaajien koulutukseen kiinnitettävä enemmän huomiota.

Poliisiasiain neuvottelukunta

Poliisiasiain neuvottelukunta pitää esitystä lähtökohdiltaan oikean suuntaisena. Neuvottelukunta ottaa lausunnossaan kantaa eräisiin ehdotettuihin muutoksiin.

Vartijalle ehdotettu kiinniotetun vapauttamisoikeus voisi joissakin tilanteissa ollaärkevin ratkaisu ja vartijalle esitetty oikeus siten perusteltu. Vartijakoulutuksen pidentämistä pidetään myös lausunnossa hyvänä ajatuksena.

Toiminnan valvonnan vuoksi on lausunnon mukaan järkevää, että järjestyksenvalvontaa ehdotetaan eräin poikkeuksin säädettäväksi luvanvaraiseksi. Järjestyksenvalvojen toimivaltuuksien suhteen neuvottelukunnan lausunnossa korostetaan sekä toimenpiteen kohteena olevien kansalaisten että järjestyksenvalvojan oikeusturvan toteutumista.

Myös yksityisten vartijoiden käyttämisessä poliisin säilytystiloissa on neuvottelukunnan mukaan tärkeää varmistaa kansalaisten oikeusturvan toteutuminen samoin kuin huolehtia siitä, että toiminta tapahtuu perustuslain 124 §:n hengessä.

Poliisiasiain neuvottelukunta pitää myös tärkeänä, että hyväksymistä edellyttävissä turvasuojaustehtävissä toimivan kanssa tekemisissä oleva taho voi turvasuojaajakortista päätellä, kenen intresseissä turvasuojaaja toimii.

Turvallisuusalan koulutustoimikunta

Turvallisuusalan koulutustoimikunta ottaa lausunnossaan kantaa luonnoksen 8 §:ssä ehdotettuun vartijaksi hyväksymiseen ja luonnoksen turvasuojaustehtävien suorittamista koskevaan 58 §:ään.

29.7.2013

SM066:00/2011

Hallituksen esityksessä ei koulutustoimikunnan lausunnon mukaan ole huomioitu turvallisuusalan perustutkintoa. Koulutustoimikunta esittääkin luonnosta muutettavaksi siten, että turvallisuusalan perustutkinnon tai vastaavan perustutkinnon osan, joka sisältää sisäasiainministeriön asetuksella säädettyt vaatimukset täyttävän koulutuksen, suorittaminen antaisi suoraan koulutuksen osalta kelpoisuuden vartijaksi ja väliaikaiseksi vartijaksi. Samoin toimikunta esittää, että lain tasolla säädettäisiin myös vartijan ja väliaikaisen vartijan koulutuksen järjestämisestä vastaavalla tavalla kuin luonnoksen 41 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi järjestyksenvalvojan osalta. Vartijakoulutuksen mahdollinen lisäaika olisi käytettävä vartijan koulutuksen syventämiseen.

Turvasuojaustehtävien suorittamista koskevassa 58 §:ssä olisi huomioitava myös ne turvasuojaustehtäviin valmentavien tutkintojen suorittajat, jotka eivät ole työsopimussuhteessa, koska tutkintojen lähtökohtana on, että ammattitaito osoitetaan todellisissa työtehtävissä.

Muutettavien lakien suhteen koulutustoimikunnalla ei ole huomautettavaa.

Turvallisuusalan neuvottelukunta

Turvallisuusalan neuvottelukunta pitää lausunnossaan vartijoita ja järjestyksenvalvoja koskevaa sääntelyä pääosin onnistuneena mutta esittää kuitenkin eräitä huomioita. Neuvottelukunta ei pidä suositeltavana sitä, että järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraisuuden ulkopuolelle jätettäisiin toiminnanharjoittaja, joka olisi itse yrityksensä ainoa järjestyksenvalvoja. Myöskään lentokenttien ja oikeuslaitosten turvallisuustarkastusten jättämistä lainsäädännön ulkopuolelle neuvottelukunta ei pidä hyväksyttävänä. Lisäksi neuvottelukunta esittää huomioitavaksi harmaan talouden selvitysyksikön ehdotuksen siitä, että luvanhaltijoiden toimiluvan ehdoissa edellytettäisiin myös julkisoikeudellisten velvoitteiden hoitamista.

Turvasuojaustoiminnan suhteen neuvottelukunta esittää lakiin lisättäväksi säännöksen turvasuojausliikkeen oikeudesta saada turvasuojaajan kotipaikan poliisilaitokselta tieto siitä, onko turvasuojaaja palauttanut turvasuojaajakorttinsa poliisille turvasuojausliikkeen kanssa voimassaolleen työsuhteen päätyttyä. Lisäksi turvasuojauksen ilmoituksenvaraisuus on jätetty lausunnon mukaan esitysluonnoksessa liian vähäiselle tarkastelulle. Toimintaympäristön teknistymisen ja turvasuojausliikkeiden luotettavuuden merkityksen lisääntymisen vuoksi turvasuojauksen ilmoituksenvaraisuudesta tulisi säätää hallituksen esityksessä ehdotusluonnosta tarkemmin. Valmisteilla olevaan lakiin olisi sisällytettävä myös hyvän turvasuojaustavan määritelmä.

Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös lainsäädännön toteutumisen seurantavelvoitteeseen. Lausunnon mukaan neuvottelukunnassa on vakavasti keskusteltu mahdollisuudesta ulottaa turvasuojaustoiminta joko ilmoituksen- tai luvanvaraiseksi elinkeinoksi. Neuvottelukunta esittääkin, että tulevan lain täytäntöönpanoa ja vaikutusten toteutumista seurattaisiin lain voimaantulosta alkaen. Seurannan tarkoituksena olisi lausunnon mukaan arvioida lain toimivuutta ja mahdollisia muutostarpeita erityisesti liittyen turvasuojauksen luvanvaraisuuteen.

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta

Turvallisuusalan tutkintotoimikunta toteaa lausunnossaan, että selkiyttämistavoitteet ovat osittain toteutuneet luonnoksessa. Kuitenkin poikkeussääntöjen luominen elinkeinoluvalle toimintaan hankaloittaa valvontaa tai jopa estää sen. Luonnoksessa ei lausunnon mukaan ole huomioitu sitä, että oppilaitoksilla olisi riittävät mahdollisuudet mm. valtion tukemaan koulutukseen. Eduskunnan vuoden 2002 lain säätämisen yhteydessä edellyttämä koulutuksen kehittäminen on jäänyt huomioimatta.

29.7.2013

SM066:00/2011

Järjestyksenvalvojan koulutusta on pidettävä järjestyksenvalvojan oikeudet huomioiden huomattavan lyhyenä. Lain perusteluissa mainittuun kiertävän järjestyksenvalvonnan mahdollisuuteen suhtaudutaan lausunnossa torjuvasti.

Vartijan poistamisoikeutta koskevan toimivaltuuden muuttamista lausunnossa kannatetaan. Samoin kannatetaan rikoksesta epäillyn kiinniotto-oikeuden säätämistä myös järjestyksenvalvojen. Nämä seikat tulisi kuitenkin huomioida koulutuksen kehittämisessä.

Kiinniotetun vapauttamismahdollisuuteen liittyvä henkilöllisyyden tarkastaminen on tosiasiallinen merkittävä julkisoikeudellinen tehtävä perustuslain 124 §:ssä tarkoitetussa mielessä. Vapauttamismahdollisuuden suhteen lausunnossa mainitaan ongelmana myös, että vartijalla ei ole tosiasiallista varmuutta poliisin suostumuksesta, minkä lisäksi vartijalle voi aiheutua vastuuseuraamuksia, jos vartijan vapauttama henkilö saa sairauskohtauksen. Vapauttamismahdollisuutta tulisi harkita myös järjestyksenvalvojen.

Lausunnossa pidetään huolestuttavana sitä, että poliisin säilytystiloissa olevia henkilöitä valvoisi muu kuin viranomainen. Kyse on selkeästä viranomaistehtävästä ja tehtävään ulkoistamiseen sisältyisi lausunnossa yksilöityjä riskejä.

Järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraisuuden suhteen ehdotettu toimintamalli ei mahdollista viranomaiselle selkeää valvontamahdollisuutta. Esitettyjä poikkeuksia järjestyksenvalvojatoiminnan luvanvaraisuudesta ei tulisi toteuttaa. Yhdistysten jättäminen järjestyksenvalvojatoiminnassa luvanvaraisuuden ulkopuolelle on osittain kannatettavaa, mutta kyseessä ei tällöin saisi olla ansiotarkoitus. Nyt esitettävä sääntelyn luo myös uusia ongelmia luvanvaraisuuden, yhdenvertaisuuden, koulutusvaatimusten ja uuden terminologian luomisen kautta.

Vartijan ja järjestyksenvalvojan tehtävänimikkeiden yhdistäminen olisi lausunnon mukaan järkevää ja samalla toiminta olisi säädettävä toimivaltuuksien osalta yhdenmukaiseksi. Lausunnossa katsotaan, että toimeksiantosopimuksissa voitaisiin täsmentää tehtävissä käytettävä toimivalta.

Turvasuojaustoiminnassa olisi lausunnon mukaan edellytettävä turvallisuusalan elinkeinolupaa. Yksityisen turvallisuusalan keskeinen luotettavuustekijä on, että poliisi valvoo sen toimintaa yhdenmukaisesti ja läpi koko sektorin.

Vartioimistoiminnassa ei lausunnon mukaan tulisi luopua yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämistä käsittävän toimeksiannon kiellosta ehdotetulla tavalla. Myöskään vartioimiskohteen määrittelystä ei tulisi luopua. Väliaikaisen vartijan hyväksymisaika ei joustavuudeltaan olisi nykyisen kaltainen. Esitettyä koulutusvaatimuksesta poikkeamismahdollisuutta liikkeen luovutustilanteissa ei tulisi lausunnon mukaan säätää lausunnossa esitetyin perustein.

Lausunnossa kannatetaan ehdotettua järjestyksenvalvojan asettamismahdollisuuksia myös yksityistilaisuuksiin ja korkeakouluihin sekä järjestyksenvalvojan oikeutta poistaa alueelta siellä ilmeisen oikeudettomasti oleskeleva henkilö, mutta tämän tulisi vaikuttaa myös koulutusvaatimuksiin. Kannatusta saa myös järjestyksenvalvojen esitetty törkeitä rikoksia koskevia ilmoitusvelvollisuus. Sen sijaan lausunnossa ei kannateta sitä, että järjestyksenvalvojan tähänastinen velvollisuus pääsyn estämiseen muutettaisiin oikeudeksi, koska järjestyk-

29.7.2013

SM066:00/2011

senvalvojien omatoiminen tilanteen arviointi voisi johtaa tilanteen tai tilaisuuden vaarantumiseen.

Lausunnossa ei kannateta teleskooppipatukan lisäämistä järjestyksenvalvojan sallittuihin voimankäyttövälineisiin. Jos sääntelyllä mahdollistettaisiin teleskooppipatukan kantaminen, sen hankkimisen olisi oltava mahdollista vain elinkeinonharjoittajalle.

Tapahtumailmoituksen säilyttämistä ja toimintaohjeiden laatimista koskevat velvoitteet parantaisivat merkittävästi poliisin mahdollisuutta valvoa toimintaa.

Turvasuojaajakortin ehdotettua sitomista henkilön työsuhteeseen tai tämän toimintaan ammatinharjoittajana ei lausunnossa kannateta, koska työsuhde voisi muuttua ja se edellyttäisi uuden kortin hankkimista. Myös mm. eri yrittäjien palveluksessa olevilla tulisi olla useita kortteja.

Lausunnon mukaan lakiluonnoksen 2 §:n 1 momentin määritelmää olisi laajennettava huomioimalla vartioimisliiketoiminnassa tavanomaiset tilanteet, joissa yritys välittää vartiointipalveluja kolmannelle taholle. Määritelmää olisi tarkennettava alihankintaketjujen ja vartiointipalveluja välittävän toiminnan osalta.

Esityksellä olisi vaikutusta voimankäyttövälineisiin mm. siten, että aseiden kantaminen henkilösuojausyksikössä tulisi lisääntymään. Terminologisesti henkilön koskemattomuuden suojaaminen ja henkivartijatehtävät ovat lausunnon mukaan lähellä toisiaan ja omiaan sotkemaan ja lisäämään mm. ampuma-aseiden luvaton kantamista. Hyvänä puolestaan pidetään, että tehtävän katsomisella arvokuljetustehtäväksi olisi edelleen kytkentä vartijan asua ja voimankäyttövälineitä koskevaan sääntelyyn.

Lain toimintaohjeita koskevassa 81 §:ssä toiminnan harjoittaja olisi aina velvoitettava laatimaan kaikista toimeksiantoista kirjalliset ohjeet, joissa yksiselitteisesti määriteltäisiin vartijan tehtävät ja toimialue.

Lausunnossa esitetään useita vartijan koulutuksen järjestämistä koskevia yksityiskohtaisia huomioita. Lausunnossa todetaan, että vartijan koulutuksen tuntimäärää olisi tarkoituksenmukaista lisätä ehdotetut 20 tuntia mutta se tulisi toteuttaa syventämällä opetettavien kokonaisuuksien sisältöä eikä lisäämällä siihen ammattitutkinnon osaa tai osia muista tutkinnoista.

Väliaikaiseksi vartijaksi hyväksymisen kertakaikkinen aika olisi alan ammattimaistumisen kannalta osin kannatettava, mutta ongelmaksi voisi muodostua lomatuuraajien rekrytointi. Tutkintotoimikunnan mukaan olisi tarkoituksenmukaista pitää ennallaan mahdollisuus työskennellä väliaikaisena vartijana 4 kuukautta kalenterivuoden aikana. Toimikunta ehdottaa kuitenkin harkittavaksi, että vakinaiseksi vartijaksi hyväksytyltä henkilöltä edellytettäisiin vartijan ammattitutkinnon suorittamista.

Ampuma-aseiden suhteen tutkintotoimikunnan lausunnossa ehdotetaan laissa tarkemmin säädettäväksi, mitä ampuma-aselaissa tarkoitettuja ampuma-aseita vartija saisi tehtävässään kantaa. Lausunnossa ehdotetaan myös, että voimankäyttökoulutuksen yleinen osa voitaisiin siirtää vartijan peruskurssin yhteyteen tai sallia voimankäyttövälineiden kantaminen myös väliaikaiselle vartijalle. Voimankäyttövälineitä koskevan 18 §:n 1 momentissa mainittujen sallittujen voimankäyttövälineiden lista on ristiriidassa sen kanssa, että luonnoksen 86 §:n

29.7.2013

SM066:00/2011

mukaan koiran käytöstä voimankäyttövälineenä on ilmoitettava. Ilmoitusvelvollisuutta esitetään laajennettavaksi myös teleskooppipatukan käyttöön.

Vartijan asun käytön sallimista työmatkoilla ei pidetä lausunnossa ongelmattomana siinä tarkemmin mainituista syistä. Lisäksi olisi huomioitava, että vartijalla saattaa olla vartiointipalvelun ostajan toiminnan tarpeesta johtuvia syitä käyttää muuta kuin vartijan asua.

Lausunnon mukaan yksityisen turvallisuusalan koulutusten kokonaislaatua ei ole esityksessä mietitty loppuun asti, koska vartijan työn perusteet- ja vartijan peruskurssi-osioiden koulutajille ei ole säädetty mitään osaamisvaatimuksia eikä kertauskoulutusvelvollisuutta. Koulutajilta tulisivatkin laissa edellyttää mm. vähimmäistyökokemusta ja pohjakoulutusvelvollisuutta.

Turvallisuusalan koulutustoiminnan lausunnossa ei kannateta esitystä turvasuojaajaksi hyväksymisen sitomisesta työsuhteeseen. Tämä muodostaisi kynnyksen, jolla olisi vaikutusta henkilön työllistymismahdollisuuksiin. Myös uusimismenettelystä aiheutuisi viivettä ja työnantajamerkintä voisi hankaloittaa tai jopa kokonaan estää henkilön toimimisen sivutoimisesti turvasuojaustehtävissä. Se aiheuttaisi myös viranomaisten työmäärän kasvua ja sillä olisi myös muita lausunnossa mainittuja vaikutuksia. Uudistettavassa lainsäädännössä koulutukseen osallistuvalla henkilöllä olisi oltava oikeus hakea itselleen määräaikaista hyväksyntää turvasuojaajaksi ilman, että hänellä olisi voimassaolevaa työsuhdetta.

Lausunnossa ehdotetaan myös, että turvasuojaajaksi hyväksymisen edellytyksenä olisi oltava vähimmillään valtakunnallisesti yhdenmukainen koe vastaavaan tapaan kuin vartijan ja järjestyksenvalvojan koulutuksessa.

Turvasuojaajakortin toimivuutta työturvallisuuslain 52 a §:ssä tarkoitettuna kuvallisena henkilötunnisteena pidetään lausunnossa monelta osin kyseenalaisena.

Myös turvasuojaustoimintaa harjoittavilta liikkeiltä tulisi edellyttää henkilöstö- ja työvuoro-tietojen kirjaamisen menettelyä.

Ehdotusta siitä, että turvallisuusalan elinkeinoluvan haltijan vastaavalta hoitajalta vaadittaisiin koko turvallisuusvalvojan erikoisammattitutkinnon suorittaminen, pidetään lausunnossa sinänsä kannatettavana mutta tosiasiaassa merkittävänä esteenä elinkeinon hakemiselle. Lausunnossa todetaan, että koulutusten määrä ja koulutukseen kuluva aika huomioiden vastaavien hoitajien määrää ei saada merkittävästi kasvamaan ennen lain oletettua voimaantuloa.

Siirtymäsäännöksiä pidetään lausunnossa epäselvinä. Lain sanamuoto on epäselvä sen suhteen, mitä elinkeinoluvalle tapahtuu, jos luvanhaltija ei määräajassa tee ilmoitusta. Säännöksessä mainitun merkinnän sijasta on tehtävä hallintopäätös silloin, kun nykyinen vartioimisliikeluvan haltija ilmoittaa jatkavansa toimintaa. Lisäksi säännöksessä olisi oltava maininta ilmoituksen käsittelystä maksutta.

6. Lausunnot järjestyksenvalvojen asettamisesta korkeakouluihin

Arcada - Nylands svenska yrkeshögskola

Arcada kannattaa ehdotusta järjestyksenvalvojen asettamisesta korkeakoulujen toimipaikoihin. Vaikka häiriökäyttäytyminen korkeakouluissa on suhteellisen harvinaista, tilojen avoimuus lisää häiriö- ja jopa uhkaavien tilanteiden riskiä. Ehdotettu muutos antaisi korkea-

29.7.2013

SM066:00/2011

kouluille konkreettisia tapoja toimia häiriötä aiheuttavien henkilöiden kanssa. Näin voitaisiin taata opiskelijoiden, henkilökunnan ja vierailijoiden turvallisuutta.

Itä-Suomen yliopisto

Itä-Suomen yliopisto toteaa lausunnossaan sellaisia häiriökäyttäytymistilanteita olleen yliopistolla olleen vuosittain muutamia, joissa yliopistolla ei ole ollut keinoja saada häiriötä aiheuttanutta henkilöä pois tiloistaan. Osan näistä tilanteista asiantunteva ja koulutettu järjestyksenvalvoja pystyisi ratkaisemaan ilman poliisiviranomaisten apua. Esityksessä esitetyin ja yliopiston lausunnossaan esittämin perustein Itä-Suomen yliopisto kannattaa sitä, että myös yliopistoille ja ammattikorkeakouluille annettaisiin oikeus asettaa toimipaikkoihinsa järjestyksenvalvojia.

Kajaanin ammattikorkeakoulu

Kajaanin ammattikorkeakoulu toteaa lausunnossaan mm, että ehdotettu mahdollisuus asettaa järjestyksenvalvojia yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimipaikkoihin on ajatuksena uusi mutta perusteltu. Lausunnon mukaan korkeakoulujen oppimisympäristön avoimuus merkitsee myös, että suhteellisen harvinaiseen häiriötä aiheuttavaan käyttäytymiseen on vaikea puuttua sekä ennalta että mahdollisen häiriön aikana. Kajaanin ammattikorkeakoulu kannattaa lausunnossaan ehdotettua mahdollisuutta.

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu

Kymenlaakson ammattikorkeakoulu pitää ehdotusta siitä, että järjestyksenvalvojia voitaisiin asettaa myös ammattikorkeakoulujen toimipaikkoihin, erittäin kannatettavana. Kymenlaakson ammattikorkeakoulu toteaa, että korkeakoulun toiminnassa on kahden viimeksi kuluneen vuoden aikana jouduttu tilanteisiin, joissa häiriötä aiheuttaneeseen käyttäytymiseen on ollut vaikea puuttua.

Lahden ammattikorkeakoulu

Lahden ammattikorkeakoulu pitää ehdotettua mahdollisuutta järjestyksenvalvojen asettamiseen yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimipaikkoihin hyvänä suuntauksena korkeakouluturvallisuuden edistämiseksi. Ehdotus selkeyttäisi toiminta- ja toimivaltaedellytyksiä häiriötilanteissa. Kuitenkin järjestyksenvalvojan tehtävät, toimialue ja toimivaltuudet korkeakouluissa olisi määriteltävä riittävän yksityiskohtaisella tasolla. Lakiesityksessä ei myöskään oteta kantaa siihen, miten järjestyksenvalvojan asema määräytyy silloin, kun ammattikorkeakoulun kanssa samassa toimipaikassa on toisen asteen ammatillista koulutusta. Myös viimeksi mainittuihin oppilaitoksiin tulisi voida asettaa järjestyksenvalvojia.

Laurea-ammattikorkeakoulu

Laurea-ammattikorkeakoulu kysyy lausunnossaan, miksi järjestyksenvalvojan käyttöalan laajennusta ei yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen lisäksi tehtäisi samalla kaikkiin koulutuksen järjestäjiin. Lausunnossa perustellaan tätä sillä, että oppilaitosturvallisuuden kehittäminen on nostettu esille myös kolmannessa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa.

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Metropolia pitää lausunnossaan tärkeänä, että ammattikorkeakoulujen työ - ja opiskelurauha saadaan aikaan ja ylläpidettyä laaja-alaisesti toteutetulla ennakkoivalla turvallisuustyöllä sekä toimivalla viranomaisyhteistyöllä.

Rovaniemen ammattikorkeakoulu

Rovaniemen ammattikorkeakoulu toteaa lausunnossaan ehdotuksen selkeyttävän yksityisiä turvallisuuspalveluja koskevaa lainsäädäntöä ja parantavan esimerkiksi järjestyksenvalvojan

29.7.2013

SM066:00/2011

oikeusturvaa. Lainsäädännössä tulisi kuitenkin selkeästi mainita oikeudesta asettaa järjestyksenvalvoja uhkatilanteissa pikaisesti kouluille.

Lausunnossa todetaan myös, että oppilaitosten tarkka osoittaminen laissa ei ole tarpeellista vaan oppilaitoksen johtajan olisi voitava esittää ja poliisin luvalla saada asettaa järjestyksenvalvoja oppilaitokseen. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös rajat ylittävään toimintaan ja esitetään sille selkeiden säännösten laatimista.

Seinäjoen ammattikorkeakoulu

Seinäjoen ammattikorkeakoulu pitää lausunnossaan järjestyksenvalvojien asettamisoikeutta yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen toimipaikkoihin tarpeellisena.

Turun ammattikorkeakoulu

Turun ammattikorkeakoulu puoltaa lausunnossaan ehdotusta järjestyksenvalvojien asettamismahdollisuudesta ammattikorkeakoulujen toimipaikkoihin. Se toteaa lausunnossaan mm, että nykyisin erityisesti häiriötä aiheuttavan opiskelijan poistaminen tiloista edellyttää käytännössä rikoslaissa tarkoitetun hätävarjelutilanteen käsilläoloa. Lausunnon mukaan järjestyksenvalvojaksi hyväksymisestä, koulutuksesta sekä valtuuksista ja tehtävistä on lakiehdotuksessa riittävät säännökset.

Yrkeshögskolan Novia

Novian lausunnossa kannatetaan ehdotettua mahdollisuutta asettaa järjestyksenvalvojia korkeakoulujen toimipaikkoihin. Tämä parantaisi henkilö- ja rikosturvallisuutta ja olisi parannus myös turvallisuus- ja kriisiviestinnän toimivuuden näkökulmasta.